

NATIONALE ARBEIDSRAAD

CENTRALE RAAD VOOR HET
BEDRIJFSLEVEN

ADVIES Nr. 2.392

CRB 2023-2825
CO 1000

Gemeenschappelijke Raadszitting van 12 december 2023

Het prospectieve luik van het Belgisch voorzitterschap van de Europese Unie (EU-agenda 2024-2029)

3.348

Advies met betrekking tot het prospectieve luik van het Belgisch voorzitterschap van de Europese unie (EU-agenda 2024-2029)

Context

Tijdens zijn voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie kiest elke lidstaat diverse thema's en dossiers waarop hij focust en legt hij een aantal prioriteiten vast. Dit is een manier om zijn stempel te drukken. De gesprekken over het programma van het trio - Spanje, België, Hongarije - in overleg met de Europese Commissie moeten uitmonden in doelstellingen op langere termijn tijdens een periode van 18 maanden op basis van de strategische agenda die de Raad van de Europese Unie heeft goedgekeurd. Voorts is de tussentijdse evaluatie van de Faciliteit voor Herstel en Veerkracht (FHV) in 2024 een gelegenheid om een stand van zaken over de faciliteit op te maken, de geboekte vooruitgang te evalueren en te bekijken welke lessen uit de implementatie ervan kunnen worden getrokken.

Het Belgische voorzitterschap (eerste halfjaar van 2024) valt in een bijzondere context: de overgang tussen twee Europese Commissies en de verkiezingen van mei 2024 op alle niveaus (Europees, federaal en regionaal). Het voorzitterschap zal dus bestaan uit twee grote periodes: tot april 2024 (ontbinding van het Europees Parlement) zal voorrang worden gegeven aan de afwerking van de wetgevende dossiers die nog op de tafel van de Raad liggen en vanaf april 2024 zal de klemtoon worden gelegd op initiatieven om de inhoud van het programma van de volgende Europese Commissie te beïnvloeden.

Dit advies bevat voorstellen van thema's die volgens de Raden prioritair zijn voor het prospectieve deel (agenda EU 2024-2029) van het Belgische voorzitterschap van de Europese Unie en voor de beleidslijnen van de volgende Europese Commissie.

Het is een aanvulling op het gezamenlijke advies van de Raden van 30 mei jl. (zie bijlage) over het werkprogramma op het gebied van sociale zaken en werkgelegenheid (EPSCO-filière) in het kader van het Belgische voorzitterschap van de EU (CRB 2023-1375 / NAR 2370).

Algemene beschouwingen

Het is altijd belangrijk, maar nog meer wanneer België het voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie waarneemt, om een goede coördinatie tussen de beleidsniveaus in België tot stand te brengen. Er moet absoluut worden vermeden dat, bij gebrek aan intra-Belgische consensus, ons land geen standpunt kan innemen tijdens de Europese debatten, waardoor het kansen misloopt om de belangen van zijn burgers, ondernemingen en instellingen te verdedigen.

Gezien de belangrijke bevoegdheden van de gewesten en de gemeenschappen in diverse domeinen, roepen de Raden op tot een nauwe samenwerking tussen de verschillende entiteiten. Ze verzoeken deze laatste overleg te plegen om een gemeenschappelijke aanpak te ontwikkelen in de domeinen die onder hun bevoegdheid vallen en tegelijkertijd bij te dragen aan een interfederale visie op de kwesties waarvoor samenwerking tussen de federale regering en de deelentiteiten is vereist.

België is een klein land met bijzondere kenmerken, waaronder een zeer open economie. Bij de huidige ontwikkeling van de initiatieven van de Commissie m.b.t. de verschillende geïdentificeerde thema's, is het volgens de Raden van essentieel belang een intra-Europees 'level playing field' te garanderen, zonder hetwelk landen zoals het onze (hun ondernemingen en werknemers) dreigen te worden benadeeld tegenover grotere economische machten. Hierbij blijft het evenwel belangrijk om de grote ambities van de Europese Unie en de rol van België daarin als een van de oprichters niet uit het oog te verliezen, met naleving van de bevoegdheden waarin de verdragen voorzien en van het subsidiariteitsbeginsel.

De Raden hebben kennis genomen van de mededeling van de Commissie van 16 maart 2023 met als titel 'Concurrentievermogen van de EU op lange termijn: blik op de periode na 2030' (COM(2023) 168 final). Deze mededeling is opgebouwd rond negen elkaar versterkende factoren met de bedoeling een regelgevingskader tot stand te brengen dat de groei stimuleert. De mededeling legt prioriteiten vast om te zorgen voor structurele verbeteringen, gerichte investeringen en regelgevingsmaatregelen ten behoeve van het concurrentievermogen van de EU en haar lidstaten op lange termijn. Ze is bedoeld als inbreng voor de besprekingen van de Europese instanties over het concurrentievermogen en de productiviteit van de Europese economie op lange termijn, teneinde het hoofd te bieden aan de onzekerheden, de leveringsbeperkingen en de niet altijd eerlijke mededinging.

Diverse beschouwingen in dit advies onderstrepen mee het belang van de problematieken die in de mededeling van de Commissie worden aangegeven.

Vanuit een perspectief van welvaart en duurzaamheid voor de hele Europese Unie, moeten de talrijke uitdagingen in het kader van de groene en de digitale transitie als transversaal ten aanzien van alle gekozen thema's worden beschouwd. Het overheidsbeleid moet toewerken naar een evenwicht tussen de 3 "P's", nl. de milieupijler (Planet), de economische pijler (Prosperity) en de sociale pijler (People). Meer specifiek gaat het erom: tegen 2050 klimaatneutraal te zijn, waarbij de impact wordt beperkt en het leefmilieu wordt beschermd; tegemoet te komen aan de fundamentele noden van eenieder – 'leave no one behind'; te steunen op een performante economie met een hoge maatschappelijke toegevoegde waarde (werkgelegenheid, inkomens, opleiding, innovatie...) en gezonde overheidsfinanciën en een stabiel financieel systeem te hebben.

De Raden betreuren dat ze niet nauwer werden betrokken bij de verschillende fasen van de voorbereiding van het Belgische voorzitterschap, zowel wat de raadpleging als wat het delen van informatie over de inhoud ervan en over de keuze van de activiteiten (colloquia, seminars enz.) betreft. Ze vragen met klem om voortaan bij alle stadia van het voorzitterschap te worden betrokken. Het is immers van cruciaal belang dat de sociale gesprekspartners ten volle kunnen bijdragen aan de activiteiten die het voorzitterschap gestalte zullen geven.

Prioritaire thema's

1 De sociale dialoog

België heeft een sociaal model dat het Europese sociale model al heeft geïnspireerd en waarop het Belgische voorzitterschap zal kunnen steunen om de ontwikkeling van de sociale dialoog op Europees niveau te consolideren.

Het omgekeerde is ook waar: in bepaalde opzichten kan de Europese sociale dialoog ook de nationale sociale dialoog inspireren en stimuleren, bv. via het werkprogramma van de Europese sociale partners en de Europese kaderovereenkomsten.

Het Belgische voorzitterschap zal trouwens belast zijn met de coördinatie van het Europese standpunt voor de Internationale Arbeidsconferentie van 2024. In dit kader is het van cruciaal belang dat de regering tripartiete raadplegingen vóór de

conferentie organiseert overeenkomstig het verdrag nr. 144 van de IAO betreffende de tripartiete raadplegingen ter bevordering van de tenuitvoerlegging van de internationale arbeidsnormen en conform het samenwerkingsprotocol tussen de FOD WASO en de Nationale Arbeidsraad m.b.t. de implementatie van dat verdrag.

De Europese Commissie heeft een aanbeveling van de Raad voorgesteld waarin wordt aangegeven op welke manier de EU-landen de sociale dialoog en de collectieve onderhandelingen op nationaal niveau kunnen versterken. Deze aanbeveling werd op 12 juni 2023¹ door de Raad van de Europese Unie goedgekeurd. Op 25 januari 2023 heeft de Commissie voorts een mededeling gepresenteerd² over de versterking en de bevordering van de sociale dialoog op EU-niveau; ze stelt bijvoorbeeld voor om de standpunten van de Europese sociale gesprekspartners over de EU-beleidsprioriteiten te verzamelen vooraleer haar werkprogramma wordt opgesteld. De Raden dringen erop aan dat de autoriteiten in de toekomst de aangegane verbintenissen naleven en ze implementeren in overleg met de sociale gesprekspartners.

In hun advies van mei 2023 (CRB 2023-1375 / NAR 2370) herinneren de Raden eraan dat de deelname van de sociale gesprekspartners aan de governance essentieel is om te anticiperen op de veranderingen in het kader van een rechtvaardige transitie en om die veranderingen te beheren. Dit is een *conditio sine qua non* voor het welslagen van het gevoerde beleid. Daarom is het van het grootste belang de nationale en Europese sociale gesprekspartners systematisch en tijdig bij de Europese sociaal-economische governance te betrekken. Dit omvat in het bijzonder hun betrokkenheid bij het proces van het Europees semester, bij de bevordering van de opwaartse sociale convergentie, bij de evaluatie en de eventuele verlenging van SURE³, alsook bij de nationale projecten die in het kader van de Faciliteit voor Herstel en Veerkracht (FHV) worden ontwikkeld.

Voorts moet de eerbiediging van de werkzaamheden en van de rechten van de vakbonden en de representatieve werkgeversorganisaties in sommige lidstaten nog worden verankerd en moet de sociale dialoog er worden bevorderd.

¹ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-9650-2023-INIT/nl/pdf>

² https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/nl/IP_23_290

³ Het SURE-instrument is een onderdeel van de alomvattende strategie van de EU om de burgers te beschermen en de sociaal-economische gevolgen van de coronapandemie te verzachten.

De Raden verwijzen voor het overige naar de beschouwingen betreffende de sociale dialoog in hun voorgenoemde advies van 30 mei 2023 over het werkprogramma op het gebied van sociale zaken en werkgelegenheid voor het toekomstige Belgische voorzitterschap (zie in het bijzonder de punten II.B.2.c en II.B.3.a). Ze verwijzen ook naar de beschouwingen over de bevordering en de versterking van de sociale dialoog en van de collectieve onderhandelingen in het advies nr. 2.369 van de Nationale Arbeidsraad van 30 mei 2023 m.b.t. de omzetting van richtlijn (EU) 2022/2041 van 19 oktober 2022 betreffende toereikende minimumlonen in de Europese Unie (zie meer bepaald punt II.B.1.b).

2 De eenheidsmarkt

De Commissie werkt momenteel aan de versterking van de veerkracht van de interne markt in crisistijden (waarvan de oorzaken en de gevolgen veelsoortig kunnen zijn) en aan de vermindering van zijn afhankelijkheid van een klein aantal handelspartners. Een studie van de Europese Commissie van april 2019 suggereert dat de wegwerking van de resterende belemmeringen voor een volledig operationele eenheidsmarkt tot 713 miljard euro zou kunnen opleveren tegen eind 2029. Het is belangrijk het onbenutte potentieel van de interne markt - dat zich onder meer in de dienstensector bevindt - te onderzoeken, met respect voor de specifieke aard van de overheidsdiensten (die niet beantwoordt aan een marktlogica) en voor de rechten van de werknemers.

Volgens de Raden blijven de verdieping en de goede werking van de Europese interne markt centrale economische uitdagingen, meer bepaald in de context van de ontwikkeling van nieuwe technologieën, die een markt met een kritieke omvang vereist om de opkomst van innovatieve en concurrerende actoren op het wereldtoneel te bevorderen.

De versplintering van de eenheidsmarkt door het blijven bestaan of de invoering van nationale obstakels (zoals opnieuw het geval was tijdens de COVID-19-gezondheids crisis) is een van de factoren die een grotere structurele economische groei in de weg staan. De belemmeringen van de 4 vrijheden van verkeer zijn legio. Voorbeelden daarvan zijn: administratieve hinderpalen en protectionistische reflexen, fragmentatie door onjuiste omzettingen van de EU-richtlijnen in de lidstaten, gebrek aan harmonisatie van de btw-procedures, te weinig controle ex post op de naleving van de verplichtingen van de lidstaten krachtens de richtlijnen die betrekking hebben op de interne markt, onvoldoende controle op de toevoer van niet-

EU-goederen op de interne markt enz. De feiten zijn bekend en het is belangrijk daadwerkelijke oplossingen ervoor te vinden om het leven van de ondernemingen en van de burgers gemakkelijker te maken.

Tevens moet hier de nadruk worden gelegd op de regels voor de wetgevingen over de digitale markten, de digitale diensten, de productveiligheid en de consumentenkredieten, die alle essentieel zijn om het vertrouwen, de bescherming van de consumenten en het welzijn van de EU-burgers zowel on- als offline te verbeteren.

De regels over de bescherming van de consumenten kunnen de doeltreffendheid en de resultaten van de eenheidsmarkt voor de hele economie opkrikken. Ze maken de markten eerlijker en, dankzij de betere kwaliteit van de informatie voor de consumenten, kunnen ze ecologischere en socialere resultaten opleveren. De consumenten responsabiliseren en hun veiligheid en economische belangen op een efficiënte manier waarborgen, moeten essentiële doelstellingen zijn van het Europese beleid inzake consumentenbescherming.

Op een aantal cruciale punten laten de richtlijnen de uiteindelijke keuze over aan de lidstaten.

Volgens de Raden moet erop worden toegezien dat eerlijke concurrentievoorwaarden inzake verkoop aan de consumenten op het grondgebied van de Europese Unie worden gecreëerd ('level playing field'). Het gemeenschappelijke advies van de brc's Distributie en Verbruik en de CRB van 5 juni 2023 heeft betrekking op het voorstel tot aanpassing van het Wetboek van economisch recht teneinde de consument bij verkoop op afstand ten minste twee leveropties aan te bieden. Het advies onderstreept de nood aan een geharmoniseerd (Europees) regelgevend kader waarvan de tenuitvoerlegging garandeert dat eerlijke concurrentievoorwaarden tussen de verschillende economische actoren worden gevrijwaard. De Raden vragen zich af of het nuttig kan zijn om, in het kader van het voorzitterschap, na te gaan of bijkomende precontractuele informatieverplichtingen voor de consumenten kunnen worden vastgelegd op Europees niveau. De criteria inzake duurzaamheid zouden objectief, meetbaar en verifieerbaar moeten zijn en gelden voor alle ondernemingen om eerlijke concurrentievoorwaarden te waarborgen. Voorts rijst de vraag of er uitzonderingen op de informatieverplichting zouden kunnen bestaan voor kleine en startende ondernemingen.

In het kader van de verwezenlijking van de interne markt buigt de Commissie zich over twee projecten die verband houden met de arbeidskrachten: (1) een proefproject met een eenvormige elektronische aangifte voor detachering, waaraan de lidstaten vrijwillig kunnen deelnemen; deze werkzaamheden worden ook uitgevoerd in het kader van de SMET (Single Market Enforcement Taskforce) en (2) een begeleidingsproject (of wetgevende tekst) met het oog op een betere erkenning van de kwalificaties van de werknemers (geïnspireerd op wat werd uitgerold in het kader van de integratie van de gevluchte werknemers uit Oekraïne).

Ook de sociale dimensie van de eenheidsmarkt, meer bepaald uit een oogpunt van Europese samenwerking inzake bestrijding van sociale fraude en sociale dumping (ontwikkeling van een 'level playing field'), is een aandachtspunt. De organisatie van een conferentie over de 'European Labour Authority' (ELA) zou een manier kunnen zijn om deze thema's onder de aandacht te brengen en om de klemtoon te leggen op de gebrekkige informatie over de arbeidsvoorwaarden die gelden in elke lidstaat, die moet worden aangevuld om het vrije verkeer van werknemers te faciliteren.

3 Green Deal, Green Deal-plan voor de industrie en rechtvaardige transitie

Via de Green Deal streeft de EU naar koolstofneutraliteit tegen 2050. Dit impliceert een radicale transformatie van de manier van produceren en consumeren. De Green Deal wil de Europese economie omvormen tot een moderne, hulpbronnenefficiënte en concurrerende economie die garant staat voor een nettonuluitstoot van broeikasgassen tegen 2050 en voor welzijnscreatie met een zo efficiënt mogelijk circulair gebruik van de hulpbronnen, waarbij niemand aan zijn lot wordt overgelaten en waar het concurrentievermogen en de leefbaarheid van de ondernemingen worden verzekerd.

Om daarin te slagen zijn aanzienlijke en door deze doelstellingen van welvaart en duurzaamheid ingegeven investeringen noodzakelijk. Naast investeringen in fysiek kapitaal zullen ook investeringen nodig zijn in innovaties die koolstofneutrale producten en diensten opleveren, alsook in opleiding voor de nieuwe beroepen van de klimaattransitie en de circulaire economie.

Volgens de Raden heeft het overheidsbeleid op alle niveaus een belangrijke sturende rol te vervullen in het aanmoedigen van dergelijke investeringen en, ruimer, in het stimuleren van gedragsveranderingen van alle sociaal-economische actoren.

De transitie moet de ondernemingen begeleiden en de burgers en werknemers die er het kwetsbaarst voor zijn beschermen. Om het concurrentievermogen en de leefbaarheid van de ondernemingen te vrijwaren, moeten deze een betere toegang tot steunprogramma's inzake economische transitie krijgen. De burgers en de werknemers, van hun kant, hebben nood aan steunprogramma's inzake omscholing en aan banen in nieuwe economische sectoren.

De drie dimensies van duurzame ontwikkeling - de economische, sociale en milieudimensie - zijn sterk met elkaar verweven en moeten worden aangepakt met een alomvattend, evenwichtig en samenhangend beleidskader. De duurzame-ontwikkelingsdoelstellingen (SDG's) maken volwaardig deel uit van de beleidslijnen en moeten centraal staan in de beleidsmaatregelen voor alle sectoren.

De Internationale Arbeidsconferentie van juni 2023 heeft haar resolutie aangenomen over de richtsnoeren van de IAO voor een rechtvaardige transitie naar ecologisch duurzame economieën en samenlevingen voor iedereen. Deze IAO-richtsnoeren roepen op tot een snellere en intensievere tenuitvoerlegging van een vernieuwd actiekader op basis van vier onderling afhankelijke en complementaire assen: i) bevordering van inclusieve, duurzame en werkgelegenheidsintensieve economieën; ii) bevordering van sociale rechtvaardigheid; iii) begeleiding van het proces naar een rechtvaardige transitie; iv) financiering van een rechtvaardige transitie⁴.

Op 1 februari 2023 heeft de Europese Commissie haar '*Green Deal Industrial Plan*' voor klimaatneutraliteit voorgesteld om de ontwikkeling van schone technologieën in de EU te stimuleren en de strategische autonomie van de EU te verzekeren door haar afhankelijkheid van derde landen te verminderen.

Dit initiatief is een antwoord op de Amerikaanse 'Inflation Reduction Act' (IRA). Het wil vermijden dat Europese investeringen worden afgeleid naar de Verenigde Staten zonder een subsidiewedloop tussen de lidstaten te veroorzaken omdat dit de regels

⁴ Voor de volledige tekst van de resolutie, zie https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_norm/---relconf/documents/meetingdocument/wcms_885376.pdf

van eerlijke concurrentie waarop de eenheidsmarkt is gefundeerd zou verzwakken. Het is terzelfder tijd een antwoord op de concurrentieverstoring door Chinese subsidies die aanzienlijk hoger liggen dan de Europese.

Er moeten nog enkele beslissingen worden genomen vooraleer het Green Deal-plan voor de industrie in concrete wetgevingsvoorstellen kan worden gegoten.

Hoewel dit plan een eerste zeer positieve stap is in het voornemen om de Green Deal beter te verzoenen met een agenda ter bevordering van het concurrentievermogen en met een modern industriebeleid, moet het nog worden uitgebreid. Bovendien moet zijn reikwijdte worden verruimd tot alle ondernemingen in hun transitieproces (en mag het niet alleen betrekking hebben op een beperkte reeks technologieën die gelinkt zijn aan de Green Deal⁵).

Zoals al werd opgemerkt is het essentieel dat onze samenlevingen erin slagen om een evenwicht te vinden tussen de 3 "P's" van de duurzame ontwikkeling, nl. de milieupijler (Planet), de economische pijler (Prosperity) en de sociale pijler (People). De sociale partners moeten hun verantwoordelijkheid op zich nemen en ten volle worden betrokken bij de verschillende fasen in de tenuitvoerlegging van het Green Deal-plan voor de industrie. Een solide maatschappelijke consensus over het doel van duurzaamheid en over de wegen die naar duurzaamheid leiden is van essentieel belang. De sociale dialoog moet een integrerend deel uitmaken van het institutionele kader voor beleidsvorming en -uitvoering op alle niveaus. Er moeten adequate, geïnformeerde en voortdurende raadplegingen van alle belanghebbenden plaatsvinden.

⁵ De Green Deal is een geïntegreerde en transversale strategie die bijna alle beleidsdomeinen bestrijkt. Ze definieert de navolgende doelstellingen: de netto-uitstoot van broeikasgassen (bkg's) op nul brengen tegen 2050 overeenkomstig de Overeenkomst van Parijs van 2015; een gedragslijn implementeren om de COVID-19-gezondheids crisis te overwinnen; een Europees klimaatrecht ontwikkelen; de gebieden helpen met de ecologische transitie dankzij het "Fonds voor een rechtvaardige transitie"; de transitie naar een schone en circulaire economie door een efficiënter gebruik van hulpbronnen; verrijkende maatregelen (investeringen, koolstofbelasting aan de EU-grenzen enz.), evenals het herstel en de bescherming van de biodiversiteit; een eerlijke, concurrerende en welvarende samenleving tot stand brengen door het welzijn en de gezondheid van de burgers en van de toekomstige generaties te verbeteren.

Volgens de Raden zijn de belangrijkste elementen van deze strategie van de Commissie de volgende:

- *Het staatssteunbeleid aanpassen, onder meer om de procedures eenvoudiger, sneller en voorspelbaarder te maken en om gerichte, tijdelijke en evenredige steun mogelijk te maken*

Om de aantrekkingskracht en het concurrentievermogen van de Europese industrie tegenover de beschikbare offertes en stimulerende maatregelen buiten de EU te vrijwaren, stelt de Commissie voor het tijdelijke kader voor staatssteun tijdens crisissen, dat werd ingevoerd in antwoord op de oorlog in Oekraïne en op de energiecrisis, aan te passen. De wijzigingen zouden toelaten de berekening van het steunbedrag te vereenvoudigen en de goedkeuring ervan te versnellen. Bovendien zou het toepassingsgebied worden uitgebreid tot alle technologieën op het gebied van hernieuwbare energie. Met dit aangepaste kader zouden de lidstaten in staat moeten zijn om de ondernemingen ertoe aan te zetten eerder te investeren in de Europese Unie dan erbuiten. De Commissie plant ook specifieke maatregelen om nieuwe investeringen in de productie-installaties binnen de waardeketens van de schone technologieën te ondersteunen teneinde het gevaar van relocatie onder invloed van buiten de Unie toegekende subsidies tegen te gaan.

De Raden wijzen erop dat deze versoepeling en de verwachting dat meer een beroep zal worden gedaan op staatssteun binnen de EU heel wat vragen doen rijzen over de vrijwaring van het intra-Europese 'level playing field' en van een gezonde concurrentie, vooral in het licht van de begrotingstoestand van België (dat niet dezelfde middelen heeft als andere, grotere lidstaten zoals Duitsland of Frankrijk, die massaal gebruikmaken van staatssteun). Deze versoepeling moet dus tijdelijk, beperkt en goed omkaderd zijn.

- *De financieringen op het niveau van de EU versoepelen om een eerlijke toegang tot financiële middelen mogelijk te maken*

De Green Deal voorziet in een nieuwe flexibilisering en verlenging (tot in 2025) van het tijdelijke crisis kader voor staatssteun voor de ontwikkeling van hernieuwbare energie.

De Commissie zal het ook makkelijker maken om de bestaande EU-fondsen te gebruiken voor de financiering van de innovatie, productie en uitrol van schone technologie. Om een versplintering van de eenheidsmarkt te vermijden en de transitie

naar schone technologieën in de hele Unie te ondersteunen, onderzoekt de Commissie voorts manieren om op EU-niveau meer gemeenschappelijke financiering te verwezenlijken ter ondersteuning van investeringen in de ontwikkeling van technologieën met een nettonuluitstoot, op basis van een lopende evaluatie van de investeringsbehoeften. De Commissie zal op korte termijn - en vooral in het kader van REPowerEU, InvestEU en het Innovatiefonds - met de lidstaten samenwerken aan een overbruggingsoplossing om snelle en gerichte steun te verlenen. Voor de middellange termijn neemt de Commissie zich voor een structureel antwoord op de investeringsbehoeften te bieden door een 'Europees Soevereiniteitsfonds' voor te stellen. Volgens de Raden moet evenwel voor ogen worden gehouden dat de financiering van dit fonds een belangrijke kwestie is, die nog niet is opgelost.

De lidstaten wordt ook voorgesteld het niet gebruikte geld van het herstelplan van 2020, dat al in mei 2022 werd herschikt om de energieonafhankelijkheid van de Unie te financieren (REPowerEU), opnieuw toe te wijzen. De lidstaten zullen de vereisten voor de vergroening van de industrie en de vrijwaring van het concurrentievermogen voortaan in hun nationale relanceplannen moeten opnemen.

- *Het regelgevingsklimaat vereenvoudigen om een groenere industrie mee aan te moedigen*

De Commissie vraagt dat de EU een regelgevingsklimaat tot stand brengt dat de invoering en de snelle uitrol van gunstige voorwaarden mogelijk maakt voor de sectoren die essentieel zijn voor de verwezenlijking van de nettonuldoelstelling. Om deze doelstelling te helpen realiseren, heeft ze op 16 maart 2023 een nieuw voorstel van verordening voor een nettonulindustrie ("Net-zero Industry Act") gepubliceerd. Deze verordening volgt hetzelfde model als de chipverordening. De bedoeling is de investeringen toe te spitsen op strategische projecten in de hele toeleveringsketen. Het gaat in het bijzonder om middelen om de vergunningsprocedures voor nieuwe locaties voor de productie van schone technologieën te vereenvoudigen en te versnellen.

- *De toegang tot relevante kritieke grondstoffen waarborgen*

Het voorstel van verordening voor een nettonulindustrie gaat samen met het voorstel van verordening over kritieke grondstoffen ('Critical Raw Materials Act'), dat ook op 16 maart 2023 werd gepubliceerd. Voor zeldzame materialen die onontbeerlijk zijn voor de productie van sleuteltechnologieën - zoals de productie van windenergie, de

opslag van waterstof of batterijen - hangt Europa vandaag voor 98% af van één enkel land, nl. China. De Commissie zal strategische projecten voorstellen in de hele toeleveringsketen, van winning tot raffinage, van verwerking tot recyclage. De bedoeling is strategische reserves op te bouwen waar de bevoorrading wordt bedreigd en de toeleveringsbronnen zo mogelijk te diversifiëren.

De vaardigheden ontwikkelen teneinde de uitdagingen inzake het tekort aan arbeidskrachten en de transformatie van jobs aan te gaan

Volgens de Commissie is het tekort aan goed opgeleide arbeidskrachten (die m.a.w. beschikken over zowel specifieke vaardigheden voor de uitoefening van de (nieuwe) beroepen als “soft skills”) een grote uitdaging voor de ondernemingen in Europa. Ze verzoekt de lidstaten veel meer te investeren in basisvorming en voortgezette opleiding en daartoe nauw samen te werken met de ondernemingen. Voorts vraagt ze dat de noden van de ondernemingen en de eigen verwachtingen en beroepsdoelen van de werkzoekenden beter op elkaar worden afgestemd. Bovendien wenst ze bepaalde bijzondere talenten aan te werven in het buitenland om de ondernemingen en de groei in Europa te versterken⁶. In het kader van een rapport met bijdragen van 25 lidstaten⁷ dat werd opgesteld door het Europees Migratienetwerk (EMN) (dat bestaat uit de Europese Commissie, de Service Provider (ICF International) en nationale contactpunten van het EMN) wordt onderstreept dat de hoge mate van beslissingsbevoegdheid van de lidstaten bij het implementeren van de EU-richtlijnen inzake economische migratie de capaciteit van de EU om te reageren op de arbeidsmarktbehoeften lijkt te beperken. De EU moet veel aandacht besteden aan de impact van de braindrain op de landen van oorsprong en erop toezien dat de uitwisseling van kwalificaties op de geïnternationaliseerde arbeidsmarkt correct gebeurt. Op regelgevend vlak moet er in een eerste belangrijke fase voor worden gezorgd dat de verworven kwalificaties en vaardigheden beter en sneller worden erkend in Europa.

In dit verband dringen de sociale partners erop aan dat de opleidingsinspanningen van de ondernemingen en van alle burgers worden aangemoedigd voor het welslagen

⁶ Volgens de laatste beschikbare gegevens van Eurostat, bedroeg de vacaturegraad in België tijdens het tweede kwartaal van 2023 4,6% (tegenover een Europees gemiddelde van 2,7%), waarmee ons land - samen met Nederland (4,7%) en Oostenrijk (4,4%) - in de top 3 staat van de Europese landen met de hoogste vacaturegraad.

⁷ https://emnbelgium.be/sites/default/files/publications/nl_emn_labour_shortages_synthesis_final_-_nederlands.pdf

van de noodzakelijke digitale en klimaattransitie. De demografische uitdaging maakt het ook onontbeerlijk om de werkzaamheidsgraad te verhogen van 72% tot 80% als we onze activiteit en ons welzijn willen veiligstellen. Daartoe is onder meer innovatie en de opleiding van de volledige bevolking vereist. Dit zou de transitie van werkloosheid of inactiviteit naar werk, maar ook de transitie tussen jobs en onder meer naar opkomende sectoren en beroepen voor alle burgers (zowel de toekomstige werknemers als de personen op arbeidsleeftijd) gemakkelijker moeten maken.

Het gaat om een collectieve en individuele verantwoordelijkheid. De opleidingen moeten beter worden afgestemd op de functies die nu al knelpuntberoepen zijn en op de functies die in de toekomst moeten worden gecreëerd. Het was belangrijk het Europese Jaar van de Vaardigheden 2023 toe te spitsen op levenslang leren teneinde het concurrentievermogen, de deelneming aan opleiding en de talenten te stimuleren in het licht van de ontwikkeling van de noden op de arbeidsmarkt. Door de zowel digitale als groene transitie was de nood aan betere vaardigheden voor alle burgers van 18 tot 65 jaar nooit zo groot als nu. Ook na 2023 moet evenwel van de vaardigheden een absolute prioriteit worden gemaakt. Dit is essentieel om de arbeidsmarktparticipatie (de werkzaamheidsgraad) te verhogen en om een oplossing te vinden voor de kwalitatieve en kwantitatieve onaangepastheid van de vaardigheden en zo de vacante betrekkingen in te vullen.

4 Digitale transitie

Het Traject naar het digitale decennium is op 9 januari 2023 in werking getreden nadat het politieke akkoord van het Europees parlement en van de Raad midden juli 2022 formeel werd aangenomen. Dit actieprogramma definieert de doelstellingen en de methode om de digitale transformatie van EU tegen 2030 tot stand te brengen conform haar waarden en overeenkomstig de mededeling van 2021 over het digitale kompas 2030 en zijn vier hoofdlijnen: de digitale vaardigheden, de digitale infrastructuur, de digitale transformatie van de bedrijven en de digitalisering van de overheidsdiensten.

Volgens de Raden is de digitale transitie en de integratie van de digitale technologieën in de hele economie van vitaal belang voor het algemene concurrentievermogen en de algemene productiviteit. De EU moet erin slagen een leidende rol te spelen in de essentiële sectoren van de digitale technologieën en de verspreiding van die technologieën in de hele economie te verzekeren. Volgens de Europese kaderovereenkomst van de sociale partners is het ook van essentieel belang dat het Europese beleids- en regelgevende kader wordt geconsolideerd om te komen tot een productieve, innovatieve, verantwoordelijke, sociale en inclusieve digitalisering.

De Europese pijler van sociale rechten die de Europese Unie heeft uitgevaardigd (zie hoofdstuk 5) pleit onder meer voor het recht op toegang tot essentiële diensten van goede kwaliteit, zoals digitale communicatie.

De uitdagingen van de digitale transitie liggen onder meer in basisonderwijs, levenslang leren en begeleiding van de burgers bij het gebruik van de digitale hulpmiddelen. De dossiers omkadering van telewerk, deconnectie of algoritmen zouden op de tafel van het Belgische voorzitterschap kunnen liggen, in functie van de voortgang van de Europese sociale agenda.

5 Europese pijler van sociale rechten en sociale governance

Het standpunt van de sociale partners over het sociale programma werd in detail beschreven in het gezamenlijke advies van de Raden van 30 mei jl. (zie bijlage) over het werkprogramma op het gebied van sociale zaken en werkgelegenheid (EPSCO-filière) in het kader van het Belgische voorzitterschap van de EU (CRB 2023-1375 /

NAR 2370) en meer specifiek in het eerste punt van hoofdstuk 2.2.3 'A more inclusive, gender equal and society' over de Europese pijler van sociale rechten (blz. 12).

In aansluiting op dat advies benadrukken de Raden met name het belang van een volwaardige deelname van de sociale partners aan de grote conferentie over de Europese pijler van sociale rechten die door het Belgische voorzitterschap zal worden georganiseerd.

6 Energie en klimaat

Als reactie op de stijging van de energieprijzen, heeft de Europese Commissie in haar mededeling REPowerEU: Een gemeenschappelijk Europees optreden voor betaalbare, veiligere en duurzamere energie, ter ondersteuning van zowel de huishoudens als de ondernemingen, acties op middellange en lange termijn voorgesteld ter versterking van de voorstellen van het "Fit for 55-pakket" van juli 2021. De door REPowerEU aangestuurde hervormingen en investeringen moeten de synergieën helpen opleveren waarin ook het Green Deal-plan voor de industrie van de EU voorziet. Het gaat om de maatregelen die de vergroening van de industrie moeten bevorderen, projecten voor een industrie met een nettonuluitstoot moeten ondersteunen, onderzoek en innovatie op het gebied van baanbrekende technologieën met een nettonuluitstoot moeten stimuleren en ondernemingen moeten helpen het hoofd te bieden aan de stijgende energieprijzen, onder meer door middel van belastingvoordelen.

Opdat de energie- en klimaattransitie politiek haalbaar zou zijn, moet volgens de Raden worden gezorgd voor een transitie waarbij elke regio, gemeenschap, onderneming en burger wordt betrokken. Ze verwijzen in dit verband onder meer naar de richtsnoeren van de IAO voor een rechtvaardige transitie naar ecologisch duurzame economieën en samenlevingen voor iedereen en naar de conclusies van de IAC 2023 ter zake⁸.

⁸ https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/--ed_emp/--emp_ent/documents/publication/wcms_432864.pdf

De Commissie heeft de oprichting van een nieuwe Europese Waterstofbank aangekondigd. Deze bank zal de aankoop van waterstof helpen garanderen door onder meer gebruik te maken van de middelen van het Innovatiefonds. Ze zal kunnen investeren om de toekomstige waterstofmarkt te helpen creëren. De Raden constateren dat er verschillende opties bestaan om schonere waterstof te produceren. Volgens hen biedt de ontwikkeling van waterstof (met uitzondering van grijze waterstof) een veelbelovend perspectief om de klimaatdoelstellingen te helpen realiseren.

In tegenstelling tot de Verenigde Staten, rekt de Europese Unie op koolstofbeprijzing om haar uitstoot snel te doen dalen. Het 'Fit for 55'-pakket van juli 2021 voorziet onder meer in een verhoging van de energiebelasting, in de uitbreiding van het emissiehandelsstelsel tot het wegvervoer, de bouwsector, de niet-ETS-industrieën, de zeevaart en de luchtvaart, en in een mechanisme voor koolstof-grenscorrectie.

Volgens de Raden moet de koolstofbeprijzing, indien nodig, gepaard gaan met sociale maatregelen om het hoofd te bieden aan de stijging van de prijzen voor wegvervoer en verwarming, maar ook met langetermijninvesteringen, zoals de renovatie van gebouwen, de integratie van hernieuwbare energie... Voor de Europese Commissie wordt het mechanisme voor koolstof-grenscorrectie (Carbon Border Adjustment Mechanism - CBAM), naast het bestaande emissiehandelsstelsel (ETS), een belangrijke hoeksteen van haar toekomstige klimaatbeleid. Via het CBAM wil ze andere landen aanzetten tot het voeren van een doorgedreven klimaatbeleid en tot het leveren van een effectieve bijdrage aan de doelstelling uit het klimaatakkoord van Parijs om de opwarming van de aarde te beperken tot maximaal 1,5°C. Dat zou eerst en vooral positief zijn voor het klimaat, maar het zou ook voor een 'level playing field' zorgen voor de Europese bedrijven op de Europese markt door het financiële nadeel weg te werken dat ze momenteel ervaren tegenover producenten die zijn gevestigd in landen met een minder streng klimaatbeleid voor de ondernemingen. Het is echter nog niet duidelijk welke impact het CBAM zal hebben op de export. Deze ondernemingen worden immers benadeeld tegenover die welke buiten de EU zijn gevestigd op markten waar geen strenge klimaatregelgeving (bv. op het vlak van CO²-prijzen) voor ondernemingen bestaat. Daarom is de beloofde evaluatie van die impact en de eventuele invoering van corrigerende maatregelen voor de op export gerichte industrie heel belangrijk.

7 Kmo's

De Commissie bestudeert een mogelijk aantal maatregelen om de kmo's te ondersteunen. Deze bevatten een voorstel voor één pakket belastingregels voor de ondernemingen in Europa, BEFIT genaamd, om de administratieve formaliteiten te verlichten, alsook een versterking van de richtlijn over betalingsachterstand die tot doel heeft de risico's die wegen op de kasmiddelen van de kmo's te beperken en hen zo te helpen om hun werknemers te betalen en duurzaam te investeren.

De kmo's (maar ook de gezinnen) kunnen nog een aanzienlijke bijdrage leveren aan het bereiken van de energie-, klimaat- en milieudoelstellingen. Daarom heeft de Europese Commissie bv. beslist om vanaf 2027 een ETS2 in te voeren dat van toepassing zal zijn op gebouwen, wegvervoer en kmo's.

8 Regelgeving

Het programma 'Samen zorgen voor betere regelgeving' (2021) van de Commissie, dat onder meer voorziet in meer participatie van de belanghebbenden en in impactanalyses, moet niet alleen de impact op korte termijn, maar ook de waarde van de wetgeving op lange termijn en de gevolgen van het ontbreken van regelgeving evalueren.

De Raden herinneren voorts aan de doelstelling van de Commissie om, zoals ze in haar mededeling over het concurrentievermogen van de EU op lange termijn heeft aangekondigd, de vereisten m.b.t. de communicatie van informatie met 25% te verminderen, zonder dat dit ten koste gaat van de daarmee samenhangende beleidsdoelstellingen. Het maken van wetgeving op Europees niveau is een complex en gelaagd proces dat de deelname van veel verschillende belanghebbenden vereist. Er moeten acties worden ondernomen om de Europese wetgeving bedrijfsvriendelijker te maken teneinde digitale innovaties te stimuleren.

Op de voorjaarsbijeenkomst van de Europese Raad van maart 2023 werd bovendien geconcludeerd dat "de rapportagevereisten in met name de groene, de digitale en de economische wetgeving van de EU moeten worden gerationaliseerd".

9 Fiscaliteit

Voor de eenheidsmarkt en de eurozone is de fiscaliteit een centraal vraagstuk dat voortdurend moet worden opgevolgd als men wil dat de economische betrekkingen tussen de lidstaten van de monetaire unie soepel verlopen.

Het fiscale actieplan (2020) is een geheel van 25 initiatieven die de Commissie tot in 2024 zal uitrollen om de fiscaliteit eerlijker en eenvoudiger te maken en ze beter af te stemmen op de moderne technologieën. Dit plan bevat maatregelen met de navolgende doelstellingen:

- 1) De fiscale hinderpalen en de nutteloze administratieve lasten voor de ondernemingen in de eenheidsmarkt terugdringen. De fiscale vereenvoudiging zal de omgeving van de ondernemingen verbeteren, hun concurrentievermogen versterken en bijdragen aan de economische groei. In dit verband mogen we niet vergeten dat voor de ondernemingen nog altijd 27 verschillende systemen bestaan op het vlak van btw-regels.
- 2) De lidstaten helpen om de bestaande fiscale regels te doen naleven en om hun fiscale conformiteit te verbeteren door ervoor te zorgen dat ze betrouwbare fiscale ontvangsten kunnen garanderen.
- 3) De fiscale autoriteiten helpen om de bestaande gegevens beter te benutten en om de nieuwe gegevens efficiënter te delen teneinde de toepassing van de fiscale regels te verbeteren en fiscale fraude en ontwijking efficiënter te bestrijden.
- 4) De rechten van de belastingplichtigen bevorderen door hen bewust te maken van hun rechten overeenkomstig het gemeenschapsrecht, door hun verplichtingen te vereenvoudigen en door de naleving ervan te vergemakkelijken.

10 Handelsbeleid

De internationale context wordt getekend door toenemende spanningen, door aanhoudende blokkades in de werking van de Wereldhandelsorganisatie (WTO) en door talrijke concurrentievervalsingen als gevolg van oneerlijke praktijken van derde landen die de interne markt verstoren. De EU onderstreept herhaaldelijk het belang van eerlijke en transparante vrijhandels- en investeringsakkoorden omdat ze de EU moeten helpen om: nieuwe markten aan te boren, de tarief- en andere belemmeringen

op te heffen, de douaneprocedures te vereenvoudigen, veerkrachtige en betrouwbare toeleveringsketens te ontwikkelen en echt eerlijke concurrentievoorwaarden te garanderen. De Commissie roept ook op tot diversificatie van de toeleveringsketens, in het bijzonder wat de kritieke grondstoffen betreft. Wanneer de Europese Unie wordt geconfronteerd met oneerlijke praktijken, moet ze haar belangen vrijwaren door op gepaste wijze gebruik te maken van de handelsbeschermingsinstrumenten. Volgens de Europese Commissie moet de Europese Unie het nieuwe systeem van mondiale economische governance helpen vormgeven op basis van een ambitieus en evenwichtig programma dat is gericht op de WTO, aangevuld met een bilateraal handelsprogramma, waarbij de Europese Unie wordt beschermd tegen oneerlijke en onrechtmatige praktijken, met oog voor wederkerigheid. Dit impliceert dat alle beschikbare middelen om oneerlijke praktijken aan te pakken - met inbegrip van de nieuwe verordening betreffende buitenlandse subsidies - op een passende manier worden gebruikt.

Wat het denkwerk over de 'Open strategische autonomie' en de versterking van de veerkracht van de EU betreft, is het belangrijk dat deze open blijft staan voor internationale handel en investeringen; zich op zichzelf terugplooiën is onrealistisch en contraproductief. Niettemin moet de EU haar legitieme belangen in Europa beschermen.

De Europese agenda inzake open strategische autonomie roept de vraag op naar de herconfiguratie van de waardeketens. Het kan gaan om relocaties (re-shoring) om de bevoorrading te verzekeren, maatregelen om de productie dichterbij de plaats van consumptie te brengen (nearshoring) of een herdefiniëring van de economische partnerschappen door voorrang te geven aan bondgenoten (friend-shoring). De Raden hebben ook kennis genomen van de mededeling "De kracht van handelspartnerschappen: samen voor groene en rechtvaardige groei" (22/06/2022, COM(2022) 409 final). De Commissie heeft daarin een geheel van beleidsprioriteiten en belangrijke actiepunten aangegeven die de efficiëntie van de hoofdstukken inzake duurzame ontwikkeling (TSD) zullen versterken, meer bepaald wat de naleving van de internationale arbeidsnormen van de IAO betreft. Deze mededeling is bedoeld als inbreng voor de besprekingen van de Europese instanties over het concurrentievermogen en de productiviteit van de Europese economie op lange termijn, teneinde het hoofd te bieden aan de onzekerheden, de leveringsbeperkingen en de niet altijd eerlijke mededinging, alsook aan de randvoorwaarden inzake duurzame ontwikkeling. Diverse beschouwingen in het onderhavige advies

onderstrepen mee het belang van de problematieken die in de mededelingen van de Commissie worden aangegeven.

11 Economische governance

De Commissie heeft op 26 april jl. wetgevende voorstellen gepresenteerd om een hervorming van de regels inzake economische governance van de EU te implementeren.

Het onderzoek van de economische governance bevindt zich in de fase van politieke onderhandelingen tussen de lidstaten. Deze besprekingen en de verduidelijkingen die zullen worden aangebracht zijn essentieel voor de totstandkoming van een verantwoordelijk sociaal-economisch beleid dat de duurzame groei in alle lidstaten bevordert, de macro-economische onevenwichtigheden beperkt en de ontwikkeling naar een houdbare overheidsschuld faciliteert. De Europese Unie zal alles in het werk moeten stellen om ervoor te zorgen dat de nieuwe Europese economische governance correct en pragmatisch wordt geïmplementeerd in het kader van het Europees semester. In dit verband verwijzen de Raden naar de beschouwingen over de aanpassing van het Europese begrotingskader in het advies van de CRB van 15 april 2022⁹. Het advies van de CRB van 20 september 2023¹⁰ heeft betrekking op de wetgevende voorstellen die de Europese Commissie op 26 april 2023 heeft gepubliceerd.

In haar voorstellen heeft de Europese Commissie het over meer 'ownership' van de lidstaten en over betere resultaten voor de burgers.

De Raden achten het van essentieel belang dat de lidstaten en de Europese Commissie zo snel mogelijk een politieke dialoog opstarten die de sociale gesprekspartners betreft bij de sleutelmomenten van de ontwikkeling en de tenuitvoerlegging van de economische governance om het nationale 'ownership' te verzekeren.

⁹ https://www.ccecrb.fgov.be/dpics/fichiers/2022-04-19-05-02-29_doc220950nl.pdf

¹⁰ https://www.ccecrb.fgov.be/dpics/fichiers/2023-09-21-03-10-51_doc232185nl.pdf

12 Onderzoek en innovatie

De bevordering van onderzoek en innovatie maakt ook deel uit van de 10 hefboomen waarvan de EC de activering aanbeveelt in haar mededeling “Concurrentievermogen van de EU op lange termijn: blik op de periode na 2030” van 16 maart 2023, die tot doel heeft het concurrentievermogen en de productiviteit in de EU te versterken.

De EU moet inderdaad onderzoek, ontwikkeling en innovatie in de hele EU ondersteunen en stimuleren om onze leidende positie in de wereld op technologisch gebied te heroveren en meer innovatieve producten en diensten op de markt te brengen.

Om een positiever en progressiever innovatiebeleid tot stand te brengen, moeten de EU-instellingen het “innovatiebeginsel” opnemen als integraal onderdeel van het beleidsvormingsproces.

Algemeen gebruik van wetenschappelijk bewijs speelt ook een essentiële rol bij het stimuleren van het vertrouwen dat nodig is om in innovatie te investeren.

13 De toekomst voorbereiden

De Raden zijn zich ervan bewust dat Europa en België in Europa de komende jaren nog andere grote uitdagingen zullen moeten aangaan, naast die welke in dit advies zijn vermeld.

De sociale partners wensen de dialoog met de (zowel Belgische als Europese) autoriteiten over de toekomstige uitdagingen van de EU en van België binnen de EU voort te zetten.

BIJLAGE

Advies

Werkprogramma op het gebied van sociale zaken en werkgelegenheid

Belgisch voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie (1ste semester 2024) – Werkprogramma op het gebied van sociale zaken en werkgelegenheid

inbehandelingneming

Bij brief van 22 december 2022 heeft de heer P.-Y. DERMAGNE, minister van Werk, het advies van de NAR en de CRB gevraagd over de invulling die moet worden gegeven aan de prioriteiten van dat Belgische voorzitterschap voor de EPSCO-filière. België zal namelijk van 1 januari 2024 tot en met 30 juni 2024 voor de 13de keer het voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie bekleden.

In het kader van die adviesaanvraag heeft de minister de Raden een nota toegezonden met als titel: "Priorities of the Belgian presidency in the EPSCO configuration of the Council of the EU in the first semester of 2024". In die nota, waarvan werd aangegeven dat het een werkdocument is dat nog kan evolueren, wordt een overzicht gegeven van de af te ronden Europese dossiers, de inhoudelijke prioriteiten van de minister en de evenementen die België in de EPSCO-filière wil organiseren.

Vervolgens heeft de FOD WASO een bijgewerkte nota toegezonden en gepresenteerd. Die laatste nota bevatte echter geen wezenlijke veranderingen ten opzichte van de nota die de minister reeds aan de Raden had toegezonden.

De bespreking van dit dossier werd door de Dagelijkse Besturen van de twee Raden toevertrouwd aan de gemengde commissie "Belgisch voorzitterschap van de EU".

Op verslag van die commissie hebben de Raden op 30 mei 2023 het volgende eenparige advies uitgebracht.

1 Doel en reikwijdte van de adviesaanvraag

Bij brief van 22 december 2022 heeft de heer P.-Y. DERMAGNE, minister van Werk, het advies van de NAR en de CRB gevraagd over de invulling die moet worden gegeven aan de prioriteiten van het toekomstige Belgische voorzitterschap voor de EPSCO-filière. België zal namelijk van 1 januari 2024 tot en met 30 juni 2024 voor de 13de keer het voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie bekleden.

In het kader van die adviesaanvraag heeft de minister de Raden een nota toegezonden met als titel: "Priorities of the Belgian presidency in the EPSCO configuration of the Council of the EU in the first semester of 2024". In die nota, waarvan werd aangegeven dat het een werkdocument is dat nog kan evolueren, wordt een overzicht gegeven van de af te ronden Europese dossiers, de inhoudelijke prioriteiten van de minister en de evenementen die België in de EPSCO-filière wil organiseren. Vervolgens heeft de FOD WASO een bijgewerkte nota toegezonden en gepresenteerd. Die laatste nota bevatte echter geen wezenlijke veranderingen ten opzichte van de nota die de minister reeds aan de Raden had toegezonden.

Die voorbereidende nota (die als bijlage bij dit advies werd gevoegd) is onderverdeeld in drie delen:

In het eerste deel van de nota (An ambitious and future-proof social agenda) wordt een overzicht gegeven van de wetgevende en niet-wetgevende initiatieven die België naar alle waarschijnlijkheid tijdens zijn voorzitterschap zal moeten afronden. Dit zijn de dossiers die momenteel op Europees niveau worden besproken en nog zouden kunnen openstaan tijdens het Belgische voorzitterschap, alsook de initiatieven (wetgevende en niet-wetgevende voorstellen) die de Europese Commissie in haar werkprogramma voor 2023 heeft aangekondigd en waarvan België tijdens zijn voorzitterschap de follow-up zal moeten verzekeren.

Het tweede deel van de nota (A modern socio-economic governance equipped to tackle new challenges) gaat over de versterking van de sociaal-economische governance van de EU. Met name het evenwicht in de governance tussen de economische, sociale en werkgelegenheidsdoelstellingen van het Europees semester en de rol van de sociale partners komen erin aan bod.

In het derde deel van de nota (A more inclusive, gender equal and fair society) wordt de sociale as van het toekomstige voorzitterschap behandeld. De minister zegt daarin dat hij zich wil concentreren op de agenda van de volgende Europese Commissie (2024-2029) en ervoor wil zorgen dat de Europese pijler van sociale rechten de nodige ruimte krijgt in die agenda. Een conferentie op hoog niveau over de Europese pijler van sociale rechten zal het hoogtepunt van die as van het voorzitterschap vormen. Het doel is de rol van de pijler te consolideren en in kaart te brengen welke nieuwe wetgevende en niet-wetgevende bepalingen en initiatieven nodig zijn voor de ecologische en digitale transitie die Europa de komende jaren moet ondernemen, met bijzondere aandacht voor nieuwe vormen van werk.

2 Standpunt van de Raden

2.1 Voorafgaande beschouwingen

De Raden hebben met grote belangstelling kennisgenomen van de nota "Priorities of the Belgian presidency in the EPSCO configuration of the Council of the EU in the first semester of 2024" die hen in het kader van deze adviesaanvraag werd toegezonden. Zij danken de vertegenwoordigers van de FOD WASO voor hun gedetailleerde toelichting bij die nota.

Globaal genomen onthalen zij de voorgestelde aanpak voor het Belgische voorzitterschap positief en stemmen zij in met de prioriteiten die hen werden gepresenteerd.

Gezien het belang van de bevoegdheden van de gewesten en gemeenschappen in verschillende domeinen die onder de EPSCO-filière vallen, roepen de Raden ertoe op de gewesten en gemeenschappen nauw te betrekken bij de voorbereiding van het Belgische voorzitterschap voor de domeinen die tot hun bevoegdheid behoren. Zij verzoeken de gewesten en gemeenschappen overleg te plegen om een gemeenschappelijke aanpak te ontwikkelen voor de domeinen die onder hun bevoegdheid vallen en tegelijkertijd bij te dragen aan een interfederaal overzicht van de kwesties waarvoor samenwerking tussen de federale regering en de deelstaten vereist is.

Dit advies heeft specifiek betrekking op de prioriteiten van de EPSCO-filière. Prioriteiten die tot andere filièren behoren, zoals economische en financiële aangelegenheden, mededingingsvermogen, KMO's of energie zullen door de Raden worden behandeld in een afzonderlijk advies dat later zal worden uitgebracht.

2.2 De in de nota "Priorities of the Belgian presidency in the EPSCO configuration of the Council of the EU in the first semester of 2024" uiteengezette prioriteiten

2.2.1 An ambitious and future-proof social agenda

Wetgevende dossiers

Een aantal wetgevende dossiers die momenteel bij de Raad EPSCO op tafel liggen, zullen wellicht niet tegen het eerste semester van 2024 afgerond zijn en zullen dus door het Belgische voorzitterschap moeten worden behandeld. Hoewel het moeilijk is de voortgang van de werkzaamheden op Europees niveau te voorspellen, gaat het in dit stadium om de dossiers met betrekking tot het voorstel voor een herschikking van de verordeningen betreffende de coördinatie van de socialezekerheidsstelsels (verordening 883/2004), het voorstel voor een richtlijn betreffende de verbetering van de arbeidsvoorwaarden bij platformwerk, het voorstel voor een richtlijn betreffende de toepassing van het beginsel van de gelijke behandeling van personen ongeacht godsdienst of overtuiging, handicap, leeftijd of seksuele geaardheid, het wetgevend voorstel betreffende de invoering van een "European Disability Card" en de voorstellen voor richtlijnen inzake bindende normen voor instanties voor gelijke behandeling.

Daarnaast zijn er de nieuwe wetgevende initiatieven betreffende de wederzijdse erkenning van de status van personen met een handicap in alle lidstaten die de Europese Commissie in haar werkprogramma voor 2023 heeft aangekondigd en de vaststelling van een versterkt kwaliteitskader voor stages.

De Raden steunen het toekomstige Belgische voorzitterschap in zijn streven naar evenwichtige oplossingen in verschillende prioritaire wetgevende dossiers, zoals de herziening van Verordening 883 betreffende de coördinatie van de socialezekerheidsstelsels, die de mobiliteit van werknemers moet ondersteunen en beter moet worden aangepast aan de nieuwe tendensen in de organisatie van het werk, met name telewerk.

Naast die prioritaire dossiers zal het Belgische voorzitterschap het debat moeten leiden dat op Europees niveau zal moeten worden gevoerd over de wetgevende en niet-wetgevende initiatieven die noodzakelijk zijn om alle beginselen van de Europese pijler van sociale rechten te verwezenlijken en ervoor te zorgen dat deze in de gehele Unie daadwerkelijk worden toegepast, niet enkel met het oog op rechtvaardigheid en sociale inclusie, maar ook om oneerlijke concurrentie op het vlak van de normen inzake sociale bescherming te beperken.

Het is echter van belang dat ervoor wordt gezorgd dat de initiatieven rekening houden met de kosten voor de Europese ondernemingen, en dan met name de kleinste ondernemingen. Zij werden en worden nog steeds getroffen door meerdere crises en door de verscherpte internationale concurrentie, met name met China en de VS. Als regelgevingsinstrumenten (hard law) nodig blijken, moeten deze worden voorafgegaan door een ernstige effectbeoordeling, en moeten zij de betrokkenheid van de sociale partners respecteren en voldoende speelruimte laten aan de nationale regeringen en de nationale sociale partners, zodat zij oplossingen kunnen zoeken die aangepast zijn aan de specifieke behoeften en de context op lokaal, regionaal en nationaal niveau, waarbij rekening wordt gehouden met het feit dat een gelijk speelveld bewaard moet blijven.

Vaardighedenagenda

De Raden zijn van oordeel dat het, gezien de dubbele (digitale en groene) transitie en de effecten daarvan op de behoeften van de arbeidsmarkt en op de werknemers, belangrijker is dan ooit om het recht van eenieder op inclusief en kwalitatief hoogstaand onderwijs, opleiding en levenslang leren te waarborgen, teneinde vaardigheden te verwerven en te behouden die het mogelijk maken ten volle te participeren aan de samenleving en de transities naar en op de arbeidsmarkt in goede banen te leiden.

Levenslang leren (life-long learning) moet daarom op EU-niveau een topprioriteit worden voor alle burgers, teneinde de kwalitatieve en kwantitatieve ontoereikendheid van de vaardigheden weg te werken en aldus vacatures in te vullen. Ook de grote verschillen qua deelname aan levenslang leren tussen werknemers die een korte opleiding hebben gevolgd (kortgeschoolden) en werknemers die een langere opleiding hebben gevolgd (hooggeschoolden) moeten worden aangepakt.

In dit verband pleiten de Raden ervoor dat het Europees Jaar van de vaardigheden, dat loopt van mei 2023 tot mei 2024, één van de hoofdprioriteiten van het Belgische voorzitterschap wordt. Zij roepen het Belgische voorzitterschap op een brede bezinning op gang te brengen en te houden over de wijze waarop de ontwikkeling van vaardigheden op Europees, nationaal en regionaal niveau wordt georganiseerd. De conclusies die uit die bespreking worden getrokken, moeten uitmonden in de aanneming van een doeltreffend en concreet Europees actieplan met maatregelen die krachtig genoeg zijn om effect te sorteren.

In het bijzonder zal bij die bespreking worden nagegaan hoe de EU de lidstaten verder kan ondersteunen bij hun hervormingen om het actualiseringsproces van de curricula en kwalificaties in het licht van nieuwe en veranderende banen, met name in de context van de dubbele (digitale en ecologische) transitie, te versnellen. Het doel zou zijn om op basis van een overzicht van de situatie in de EU-lidstaten (rol van het CEDEFOP) doeltreffende oplossingen en benaderingen te vinden om de nationale systemen voor beroepsopleiding sneller te actualiseren, EU-middelen (financieel en technisch) in te zetten om alle lidstaten die daar belangstelling voor hebben, te helpen vooruitgang te boeken in het kader van een op Europees niveau gecoördineerde hervormingsstrategie en inspiratie te halen uit de nationale beste praktijken, met inachtneming van de diversiteit van de arbeidsverhoudingen en onderwijspraktijken in Europa.

Tot slot vragen de Raden dat het Belgische voorzitterschap ervoor zou zorgen dat op Europees niveau wordt beoordeeld in hoeverre de doelstelling van Porto, namelijk dat jaarlijks ten minste 60 % van de volwassenen aan opleidingsactiviteiten deelneemt, is verwezenlijkt.

Het strategisch kader van de EU inzake gezondheid en veiligheid op het werk voor de periode 2021-2027

De Raden nemen er met voldoening nota van dat het Belgische voorzitterschap bijzondere aandacht zal besteden aan het strategisch kader van de EU inzake gezondheid en veiligheid op het werk voor de periode 2021-2027, met bijzondere nadruk op geestelijke gezondheid en met name stress en burn-out.

Gezondheid/veiligheid is namelijk een historisch fundamenteel thema, zowel op Europees niveau als op het niveau van de IAO (fundamentele normen). De Raden steunen, naast de traditionele gezondheids- en veiligheidskwesties, de nadruk die het toekomstige Belgische voorzitterschap legt op de kwestie van de geestelijke gezondheid en meer bepaald op stress en burn-out.

Volgens hen is het van belang om voor al deze kwesties een aanpak te bepalen waarmee psychosociale risico's preventief kunnen worden aangepakt. Het initiatief van de Europese Commissie "Een alomvattende aanpak van de geestelijke gezondheid", dat is aangekondigd voor het tweede kwartaal van 2023, moet voor het Belgische voorzitterschap de gelegenheid zijn om het debat te richten op kwesties zoals het preventiebeleid of steun- en re-integratiemaatregelen voor de getroffen werknemers. De Raden pleiten ervoor dat de sociale partners op alle niveaus een bijdrage zouden kunnen leveren aan het komende debat over die verschillende kwesties.

Gezien het belang van deze kwesties voor de sociale partners en het belangrijke werk dat binnen de Nationale Arbeidsraad is verricht omtrent dit thema (collectieve arbeidsovereenkomst nr. 72 van 30 maart 1999 betreffende het beleid ter voorkoming van stress door het werk, de organisatie van pilootprojecten voor de preventie van burn-out), wenst die laatstgenoemde betrokken te worden bij de voorbereiding en de organisatie van de conferentie die tijdens het Belgische voorzitterschap zal worden gehouden in het kader van de Europese strategie voor gezondheid en veiligheid op het werk (2021-2027).

Evaluatie van de Europese Arbeidsautoriteit (ELA) en de strijd tegen sociale dumping en georganiseerde sociale, loon- en belastingfraude

De strijd tegen sociale fraude en sociale dumping en de verbetering van het vrije verkeer van werknemers en diensten, met inachtneming van een gelijk speelveld op het vlak van arbeidsvoorwaarden, zijn essentiële aandachtspunten voor de Raden.

In dit opzicht is een fundamentele rol weggelegd voor de Europese Arbeidsautoriteit (ELA) in deze verschillende kwesties en moet worden benadrukt hoe belangrijk de evaluatie van de ELA is, die in 2024 zal plaatsvinden.

Op het vlak van preventie en begeleiding is het in de eerste plaats belangrijk dat de Europese Arbeidsautoriteit actief werkt aan de oprichting van een helpdesk om ondernemingen en mobiele werknemers die vragen hebben over de toepasselijke nationale regelgeving, bij te staan. Ook moet ervoor worden gezorgd dat er nog meer informatie over de arbeidsvoorwaarden die gelden voor gedetacheerde werknemers in de verschillende EU-lidstaten gemakkelijk en gratis beschikbaar is.

Wat meer bepaald de problematiek omtrent de terbeschikkingstelling van werknemers betreft, moet er een follow-up komen van de richtlijn betreffende de terbeschikkingstelling van werknemers en moet Verordening (EG) nr. 883/2004 betreffende de coördinatie van de socialezekerheidsstelsels worden herzien. De inning van socialezekerheidsbijdragen op het volledige loon van gedetacheerde werknemers moet worden gewaarborgd.

Volgens de Raden is het absoluut noodzakelijk dat de evaluatie van de ELA niet beperkt blijft tot haar interne werking, maar breed genoeg is om de impact van haar optreden te evalueren. De evaluatie zou onder meer moeten kijken naar de toereikendheid van de nationale capaciteiten van de inspectiediensten die voor grensoverschrijdende inspecties worden ingezet voor de doelstellingen van het agentschap, naar de doeltreffendheid van de informatie-uitwisseling en de efficiënte samenwerking tussen de inspectiediensten.

Het gebruik van nieuwe middelen om de activiteiten van malafide ondernemingen en praktijken zoals "brievenbusfirma's" en frauduleuze terbeschikkingstellingen tegen te gaan, zou eveneens moeten worden onderzocht. Ter illustratie: in zijn advies nr. 2.361 van 5 april 2023 over de follow-up van de Werkgelegenheidsconferentie 2022 en werkgelegenheid voor werknemers van buiten de EU heeft de Nationale Arbeidsraad de problematiek aan de orde gesteld van buitenlandse uitzendbureaus die personeel ter beschikking stellen zonder de vereiste erkenning en zo ontsnappen aan de controles van de inspectiediensten. Die ondernemingen zijn oneerlijke concurrentie voor de erkende Belgische en buitenlandse uitzendbureaus die de regelgeving wel naleven. De Raad onderschreef in zijn advies een voorstel van de minister om enkel een NACE-code toe te kennen aan door de gewesten erkende uitzendbureaus.

Tot slot moet ook de samenwerking met de Europese sectorale sociale partners worden geïntensiveerd.

2.2.2 A modern socio-economic governance equipped to tackle new challenges

Evenwicht tussen de economische, de sociale, de werkgelegenheids- en de milieupijler

Sinds de lancering van de strategie van Lissabon hebben de Raden voortdurend hun bezorgdheid geuit over het evenwicht tussen de verschillende pijlers – economisch, sociaal, werkgelegenheid en milieu – van de alomvattende strategie van de Unie.

Ter wille van het evenwicht tussen de economische en de sociale assen van het Europese bestuur, nemen de Raden nota van het initiatief om een specifieke procedure in te stellen om de sociale onevenwichten in de lidstaten zichtbaarder te maken (Social Convergence Framework). Zij zijn bovendien van mening dat de huidige governancestructuur (Europees semester) kan worden verbeterd door beter gebruik te maken van bestaande relevante indicatoren (sociaal scorebord) zonder bijkomende verslagleggingsverplichtingen te creëren.

Internationale dimensie

Het Belgische voorzitterschap kan niet los worden gezien van de internationale context waarin het plaatsvindt. In dit opzicht zou er een nauwer verband moeten worden gelegd tussen de Europese pijler van sociale rechten, de doelstellingen van Porto en de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen.

In dezelfde geest lijkt samenhang tussen de Europese prioriteiten en de werkzaamheden van de Internationale Arbeidsconferentie de Raden noodzakelijk. Het voorzitterschap heeft hierbij een belangrijke rol te spelen, omdat het zal moeten instaan voor de coördinatie tussen de lidstaten binnen de IAO. Daarbij moet bijzondere aandacht worden besteed aan de agenda van de IAC in juni 2024 en aan de follow-up van de wereldwijde coalitie voor sociale rechtvaardigheid.

Rol van de sociale dialoog

De Europese Commissie heeft een aanbeveling van de Raad voorgesteld, waarin wordt aangegeven op welke manier de EU-landen de sociale dialoog en de collectieve onderhandelingen op nationaal niveau kunnen versterken. Zij heeft ook een mededeling gepresenteerd over de versterking en de bevordering van de sociale dialoog op EU-niveau en stelt bijvoorbeeld voor om de standpunten van de Europese sociale partners over de EU-beleidsprioriteiten te verzamelen in de aanloop naar het

werkprogramma van de Commissie. De sociale gesprekspartners zijn nauw betrokken geweest bij de ontwikkeling van deze initiatieven.

De deelname van de sociale partners aan de governance is essentieel om te kunnen anticiperen op de veranderingen in het kader van een rechtvaardige transitie en om die veranderingen te kunnen beheren. Dit is een *conditio sine qua non* voor het welslagen van het gevoerde beleid. Daarom is het van essentieel belang de nationale en Europese sociale partners systematisch en tijdig bij de Europese sociaal-economische governance te betrekken. Dit omvat in het bijzonder hun betrokkenheid bij het proces van het Europees semester, bij de bevordering van opwaartse sociale convergentie, bij de evaluatie en de eventuele uitbreiding van SURE, alsook bij de nationale projecten die in het kader van de FHV worden ontwikkeld.

Sociaal overleg en sociale dialoog moeten door de Europese en nationale autoriteiten worden aangemoedigd. Daarbij is het van cruciaal belang dat de Europese en nationale autoriteiten zich ertoe verbinden de sociale akkoorden die na de onderhandelingen en discussies tussen de sociale partners worden gesloten, te eerbiedigen.

De Raden roepen het Belgische voorzitterschap op om in samenwerking met de sociale partners een reflectie op gang te brengen over hoe de Europese sociale dialoog kan worden verbeterd, onder meer door een effectbeoordeling van de sociale dialoog, door voorstellen om de vastgestelde tekortkomingen te verhelpen en door de invoering van maatregelen die de sociale partners in staat stellen te melden wanneer zij buiten de nationale en Europese beleidsvorming worden gehouden.

Voorts moet in sommige lidstaten de eerbiediging van de activiteiten en rechten van vakbonden en representatieve werkgeversorganisaties nog worden verankerd en de reikwijdte van collectieve onderhandelingen worden vergroot. Ook de economische en sociale democratie in de ondernemingen moet een prioriteit zijn.

Sure

Wat meer specifiek het SURE-instrument betreft, dat bedoeld is om banen en inkomens te beschermen die getroffen zijn door de Covid-19-pandemie, zijn de Raden van mening dat moet worden voorzien in een permanent mechanisme waarmee tijdelijke ondersteuning kan worden geboden in geval van asymmetrische schokken.

Bij de herevaluatie van dit instrument moet rekening worden gehouden met de huidige economische context en de druk op de nationale overheidsbegrotingen.

Statistieken

De Raden wijzen erop dat er op Europees niveau reeds gedetailleerde statistische gegevens bestaan, met name door middel van de gegevensbank van Eurostat (diverse enquêtes, waaronder de enquête naar de arbeidskrachten, de Europese pijler van sociale rechten ...) en door middel van het European Institute for Gender Equality (Gender Equality Index). Gezien de talrijke sociale indicatoren en de indicatoren in verband met de SDG's, is het een prioriteit om de bestaande sociale indicatoren beter bekend te maken en beter toe te passen alvorens, als het echt nodig is, nieuwe indicatoren te creëren.

2.2.3 A more inclusive, gender equal and fair society

Europese pijler van sociale rechten

In zijn advies nr. 2.185 van 24 november 2020 over de Europese pijler van sociale rechten benadrukte de Nationale Arbeidsraad dat de twintig beginselen in de Europese pijler van sociale rechten in ruime mate de domeinen aansnijden die de kern van de Belgische sociale dialoog uitmaken op nationaal, regionaal, interprofessioneel, sectoraal en ondernemingsvlak. Een groot aantal van de beginselen van de Europese pijler kregen al vorm door in de Nationale Arbeidsraad, sectoren en ondernemingen gesloten collectieve arbeidsovereenkomsten en in wet- en regelgevende bepalingen, die vaak gestoeld zijn op eenparige adviezen van de Raad. De sociale partners trachten immers akkoorden uit te werken die rekening houden met zowel de behoeften van de werknemers als de noodwendigheden van de onderneming. De Raad heeft zich in zijn advies nr. 2.263 van 21 december 2021 daarnaast ook uitgesproken over het vastleggen van nationale doelstellingen in navolging van het Europees Actieplan voor de Europese pijler van sociale rechten.

In deze context steunen de Raden de aanpak van België, die erin bestaat de Europese pijler van sociale rechten een centrale plaats te geven in de besprekingen die tijdens zijn voorzitterschap zullen plaatsvinden ter voorbereiding van de agenda van de volgende Europese Commissie (2024-2029) en wensen zij ten volle te kunnen deelnemen aan de werkzaamheden die hierover zullen worden verricht. Gezien hun respectieve bevoegdheden, vragen zij met name om betrokken te worden bij de

conferentie op hoog niveau die over dit onderwerp zal worden georganiseerd door het Belgische voorzitterschap.

Hoewel er tijdens de huidige Europese legislatuur een aantal belangrijke verwezenlijkingen zijn geweest in het kader van de Europese pijler van sociale rechten (met name de richtlijn betreffende minimumlonen, de richtlijn betreffende voorspelbare en transparante arbeidsvoorwaarden, de aanbeveling inzake het minimuminkomen en de start van de integratie van de pijler in het Europees semester), moet een aantal rechten en beginselen van de pijler nog ten uitvoer worden gelegd.

De Raden steunen ook de nadruk die het Belgische voorzitterschap wil leggen op de noodzakelijke begeleiding van de veranderingen die de groene en de digitale transitie teweegbrengen. Het is van cruciaal belang dat overheden de groene en de digitale transitie faciliteren en stimuleren bij burgers en ondernemingen en binnen hun eigen (openbare) instellingen. In dit opzicht moet bijzondere nadruk worden gelegd op de rol van de sociale dialoog om ervoor te zorgen dat iedereen mee is in het transitieproces naar een duurzame samenleving. De betrokkenheid van de sociale partners is namelijk een essentiële voorwaarde om de steun van werknemers en ondernemingen te krijgen voor de sociale en ecologische transformatie in Europa en om ervoor te zorgen dat deze transitie op een eerlijke en inclusieve manier verlopen, met behoud van het mededingingsvermogen van de ondernemingen.

Globaal genomen willen de sociale partners naar een meer inclusieve, egalitaire en rechtvaardige samenleving toe werken. Voor de Raden is dit een gedeelde verantwoordelijkheid van alle politieke en sociaal-economische actoren, verenigingen en de burgers zelf. Bij de tenuitvoerlegging van de Europese pijler van sociale rechten moet daarom rekening worden gehouden met een evenwicht tussen de rechten en plichten van respectievelijk burgers, ondernemingen en overheden. De sociale partners hechten veel belang aan de doelstelling van "opwaartse sociale convergentie" tussen de lidstaten. Dit houdt in dat er geen achteruitgang van rechten mag plaatsvinden, maar vooral ook dat het beschermingsniveau in de minst ontwikkelde landen wordt verhoogd, en dat tegelijkertijd wordt voorkomen dat het verschil in sociale rechten tussen landen met een hoog beschermingsniveau, zoals België, en andere landen met minder bescherming, verder toeneemt.

In de gezamenlijke verbintenis van de Sociale Top van Porto hebben de sociale partners de drie kerndoelstellingen voor 2030 van het actieplan van de Commissie voor de Europese pijler van sociale rechten onderschreven:

- Ten minste 78 % van de bevolking van 20 tot en met 64 jaar moet een baan hebben.
- Ten minste 60 % van alle volwassenen moet jaarlijks aan een opleiding deelnemen.
- Het aantal mensen dat met armoede of sociale uitsluiting wordt bedreigd, moet met ten minste 15 miljoen worden verminderd, waaronder ten minste 5 miljoen kinderen.

De conferentie op hoog niveau die het voorzitterschap zal organiseren over de Europese pijler van sociale rechten moet volgens de Raden de gelegenheid bieden om na te gaan in hoeverre deze verschillende doelstellingen zijn verwezenlijkt, zowel op Europees niveau als qua uitvoering ervan op nationaal niveau. Met dat voortgangsverslag kan objectief worden bepaald welke vooruitgang reeds werd geboekt en welke inspanningen de EU als geheel en de lidstaten nog moeten leveren om de gestelde doelen te bereiken.

Sociale bescherming

Een duurzaam, kwaliteitsvol en toegankelijk socialezekerheidsstelsel houdt in dat het toekomstige begrotingsbeleid van de EU de sociale bescherming en met name de behoefte aan sociale investeringen veilig moet stellen, leningen voor investeringen in sociale infrastructuur mogelijk moet maken en daarbij een verantwoord beheer moet waarborgen.

In hun gezamenlijke verklaring naar aanleiding van de 75ste verjaardag van de sociale zekerheid benadrukten de sociale partners dat "een duurzame sociale zekerheid vergt dat gezamenlijk zowel naar inkomsten als uitgaven gekeken wordt." Dit houdt ook in dat moet worden nagegaan "hoe de financieringsbasis van de sociale zekerheid voldoende duurzaam kan worden gemaakt om de verschillende uitdagingen aan te gaan, zowel op korte als op lange termijn. Daarbij is het belangrijk dat de verschillende inkomsten structureel en voorspelbaar zijn. Tegelijk dient er te worden onderzocht hoe de uitgaven kunnen worden beheerst zodat deze sporen met de draagkracht van

onze economie. Daarbij is het samen inzetten op een hogere werkzaamheid belangrijk.”

In deze context blijft werk een belangrijke hefboom om armoede doeltreffend te kunnen bestrijden door de arbeidsparticipatie te verhogen, waarbij rekening wordt gehouden met de omvang van de uitkeringen. Ook is het van essentieel belang dat iedereen toegang krijgt tot sociale bescherming en dat tegemoet wordt gekomen aan de behoeften aan sociale investeringen, waarbij tegelijkertijd de houdbaarheid van de overheidsfinanciën wordt gewaarborgd.

Wat meer in het bijzonder Aanbeveling 2019/C387 van 8 november 2019 met betrekking tot de toegang tot sociale bescherming voor werknemers en zelfstandigen betreft, stellen de Raden met grote belangstelling vast dat België nieuwe initiatieven zal voorstellen om de monitoring van die aanbeveling te verbeteren. Hierbij herinneren zij aan het verzoek van de Nationale Arbeidsraad, geformuleerd in zijn advies nr. 2.216 van 5 mei 2021, dat het sociaal overleg in alle latere fasen van de uitvoering van die aanbeveling ten volle zijn rol kan spelen binnen de verschillende bevoegde instellingen. Dat verzoek om betrokkenheid moet voor alle lidstaten op het Europese niveau worden gebracht.

Wat eventuele "andere initiatieven" betreft, herinneren de Raden aan het subsidiariteitsbeginsel met betrekking tot de organisatie van de sociale zekerheid en aan de beschouwingen uit hun advies van 28 maart 2023 over de financiële en sociale houdbaarheid van de pensioenen, de tweede pijler en de gezinsdimensie van de pensioenen (CRB 2023-0653, NAR 2.354). In dat advies benadrukken de Raden dat "de vraagstukken in verband met de financiële en sociale houdbaarheid van ons pensioenstelsel niet los van elkaar [kunnen] worden gezien en parallel [moeten] worden aangepakt." Ze waren daarin ook van mening dat "de vraagstukken in verband met de financiële houdbaarheid van het pensioenstelsel en, meer in het algemeen, van de sociale zekerheid, niet [kunnen] worden losgekoppeld van die van de overheidsfinanciën in hun geheel, noch van die van het gevoerde sociaal-economische beleid."

Het is daarom van essentieel belang dat de werkzaamheden van de Commissie en de Raad inzake sociale bescherming beter het verband weerspiegelen tussen de bepalingen inzake sociale bescherming en de werking en resultaten van de nationale arbeidsmarkten. Socialezekerheidsregelingen, inclusief de manier waarop

uitkeringen zijn ontworpen, moeten niet alleen gericht zijn op de bescherming van kwetsbare werknemers, maar ook duidelijk prioriteit geven aan het aan het werk helpen van een groter deel van de inactieve bevolking.

Met betrekking tot de pensioenen nemen de Raden er nota van dat het Belgische voorzitterschap voornemens is bij te dragen tot de Europese verbintenis om de genderkloof op het vlak van de pensioenen te verkleinen, onder meer door de bestaande Europese indicatoren te herzien en door nieuwe opvolgingsindicatoren voor deze kwestie voor te stellen. In dit kader dienen verschillende aspecten onderzocht te worden, namelijk de financiële en sociale houdbaarheid van de pensioenstelsels in de context van de vergrijzing. Ook willen zij de uitwisseling van goede nationale praktijken stimuleren om te leren van landen die een duurzaam pensioenstelsel hebben ontwikkeld.

Met betrekking tot de "pension gender gap" kunnen er op Europees niveau een aantal lessen worden getrokken uit de werkzaamheden van de Raden met betrekking tot de situatie in België. Zo is de genderongelijkheid op het vlak van pensioeninkomen een gevolg van verschillen in pensionering en verschillen in pensioenbedragen. De statistieken van de Federale Pensioendienst die zijn opgenomen in het rapport nr. 130 van 8 maart 2023 over de pensioenhervorming, geven te zien dat mannen vaker recht hebben op een pensioen dan vrouwen en dat er een verschil is in pensioenbedrag tussen mannen en vrouwen. Die twee factoren van ongelijkheid, die verband houden met de omvang van het beroepsverleden, zijn de oorzaak van het verschil in pensioeninkomen.

Uitgaande van de vaststelling dat de huidige pensioensituatie het resultaat is van maatschappelijke keuzes die decennia geleden zijn gemaakt, herinneren de Raden aan hun gemeenschappelijk advies nr. 2.354 van 8 maart 2023 over de pensioenhervorming, waarin zij het noodzakelijk achtten een onderscheid te maken tussen de oudere cohorten die thans de arbeidsmarkt verlaten en waarvoor op zeer korte termijn een specifieke oplossing moet worden gevonden, en de andere cohorten op de arbeidsmarkt. Voor de cohorten die momenteel de arbeidsmarkt verlaten om tot het pensioenstelsel toe te treden, moet een antwoord worden gevonden, rekening houdend met het feit dat deze situaties mettertijd evolueren en geleidelijk zouden moeten verdwijnen. Wat de cohorten op de arbeidsmarkt betreft, stellen de Raden in hun bovengenoemde advies voor om een reflectie op gang te brengen over de individualisering van de pensioenrechten, rekening houdend met het feit dat als er

veranderingen moeten worden aangebracht in het kader van de gezinsdimensie, deze keuzes op zeer lange termijn moeten worden gemaakt, voor degenen die de arbeidsmarkt betreden en met name rekening houdend met de genderdimensie en de loopbaanontwikkeling, evenals de noodzaak om eventueel in een overlijdensdekking te voorzien.

Minimuminkomen en armoedebestrijding

De Raden verheugen zich erover dat België aandacht zal besteden aan de tenuitvoerlegging en de follow-up van de belangrijkste EU-initiatieven en in het bijzonder aan de aanbeveling van de Raad betreffende het minimuminkomen (die op 27 januari 2023 werd aangenomen door de Raad) en de werkzaamheden van het Europees platform voor de bestrijding van dakloosheid.

Wat armoede en minimuminkomen betreft, willen de Raden benadrukken dat werk een belangrijke hefboom blijft voor de bestrijding van armoede. Anderzijds moeten ook de inspanningen worden voortgezet om ervoor te zorgen dat de inkomensvervangende uitkeringen in het socialezekerheidsstelsel voor werknemers en uitkeringen van de sociale bijstand boven de Europese armoedegrens liggen. Het is hierbij van essentieel belang ervoor te zorgen dat werk beter loont dan situaties waarin niet wordt gewerkt, en tegelijkertijd werkloosheidsvallen weg te nemen. Een ander punt dat in dit kader moet worden aangepakt, is de problematiek van de non-take-up van rechten.

In deze context moeten in verschillende landen inspanningen worden geleverd om de armoede te bestrijden, overeenkomstig de doelstellingen van Porto. In België is het armoederisico voor personen met werk laag (3,6 % in 2022). Het behoort tot de top 3 op Europees niveau. Ons land kan een aantal goede praktijken verspreiden, vooral omdat het armoederisico de afgelopen 5 jaar voortdurend is gedaald (5,1 % in 2018).

In dit verband kunnen de Raden wijzen op de door de sociale partners gesloten afsprakenkaders van 25 juni 2021 en 6 april 2023, die voorzien in een stapsgewijze verhoging van het minimumloon (GGMMI). Zij verwijzen daarbij naar het advies nr. 2.237 van 15 juli 2021 van de Nationale Arbeidsraad over de uitvoering van het afsprakenkader van 25 juni 2021, alsook naar het advies nr. 2368 dat dezelfde Raad heeft uitgebracht op 30 mei 2023 betreffende de uitvoering van het afsprakenkader van 6 april 2023.

Meer in het algemeen zou de tenuitvoerlegging van Richtlijn 2022/2041 van 19 oktober 2022 betreffende toereikende minimumlonen in de Europese Unie een prioriteit moeten zijn, met bijzondere aandacht voor de deelname van de sociale partners aan die tenuitvoerlegging, overeenkomstig de nationale wetgeving en de nationale praktijken. De Raden verwijzen naar de werkzaamheden die in de Nationale Arbeidsraad aan de gang zijn met betrekking tot de omzetting van die richtlijn.

Ook digitale inclusie is een belangrijk punt voor de Raden, aangezien digitale uitsluiting en de digitale kloof nog steeds een reëel probleem zijn voor bepaalde bevolkingsgroepen omdat de toegang tot ICT niet voor alle groepen gelijk is. Zij vinden daarom dat ook dit onderwerp door het Belgische voorzitterschap moet worden meegenomen in het Europese debat over armoedebestrijding.

Gendergelijkheid

De Raden zijn van oordeel dat gendergelijkheid een belangrijke horizontale prioriteit van het Belgische voorzitterschap moet zijn.

Zij verheugen zich bijgevolg over de verbintenis die België is aangegaan om van de gelijkheid tussen vrouwen en mannen een prioriteit op de beleidsagenda van de EU te maken door een politiek debat op hoog niveau en de versterking van de status van het gendergelijkheidsbeleid aan te moedigen. In dit verband delen zij ook de bijzondere nadruk die in het kader van de voorbereiding van het "pension adequacy report" onder het Belgische voorzitterschap zal worden gelegd op de bevordering van de "empowerment" van vrouwen, de bestrijding van gendergerelateerd geweld en de "gender pay gap".

De Raden nemen er ook met voldoening nota van dat het Belgische voorzitterschap zal bijdragen tot de Europese verbintenis om de kloof tussen mannen en vrouwen op het vlak van pensioenen te verkleinen, onder meer door een herziening van de bestaande Europese indicatoren en door nieuwe Europese opvolgingsindicatoren voor te stellen voor deze kwestie. Op dit punt zouden zij nauw betrokken willen worden bij het door het voorzitterschap aangekondigde evenement op hoog niveau "Gender & Pension".

De Raden willen ook de voorbeeldrol benadrukken die de overheid op dit gebied op zich moet nemen. Sectoren en ondernemingen hebben advies nodig over hoe zij van

hun sector of onderneming een diverse werkplek kunnen maken en hoe zij het bestaande regelgevingsarsenaal kunnen toepassen. Daarom willen de sociale partners, in samenwerking met de bevoegde autoriteiten, de sociaal-economische actoren bewustmaken en positieve acties en de uitwisseling van goede praktijken bevorderen.

Volgens de Raden zouden andere elementen prioritaire aandacht moeten krijgen om deze prioriteit van het voorzitterschap te versterken:

- Gelijke beloning

De richtlijn ter versterking van de toepassing van het beginsel van gelijke beloning van mannen en vrouwen voor gelijke of gelijkwaardige arbeid door middel van beloningstransparantie en handhavingsmechanismen voor het recht is een punt waaraan het voorzitterschap prioritair aandacht moet geven. Die richtlijn, die op 11 april 2023 werd aangenomen door de Raad van de EU, vertrouwt de sociale partners een aantal belangrijke taken toe, overeenkomstig het nationale recht en de nationale praktijken.

- Versterking van de gender mainstreaming

Er zou moeten worden nagedacht over de vraag hoe gender mainstreaming, wat in principe reeds systematisch moet worden toegepast om de genderdimensie in de inhoud van het overheidsbeleid te integreren, nog beter kan worden toegepast.

- Gendergerelateerd geweld

Er moet bijzondere aandacht worden besteed aan het voorstel voor een Europese richtlijn van 8 maart 2022 (COM(2022) 105 final) ter bestrijding van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld, die een belangrijke rol toekent aan de sociale partners voor de ontwikkeling van preventieve maatregelen en voor de coördinatie en samenwerking tussen diensten, zonder afbreuk te doen aan hun autonomie. Zij zijn tevens van mening dat de ratificatie door België en een aantal andere lidstaten van IAO-verdrag nr. 190 betreffende geweld en intimidatie niet als een doel op zich moet worden beschouwd, maar als uitgangspunt moet dienen om te bepalen wat Europa kan doen om ervoor te zorgen dat dit verdrag op alle niveaus in praktijk wordt gebracht

Non-discriminatie – Bescherming van het personeel van diplomatieke zendingen

De Werkgelegenheidsconferentie 2022 heeft het misbruik aan het licht gebracht waarvan de werknemers van ambassades en diplomatieke zendingen (lokaal aangeworven personeel dat geen geprivilegieerd statuut geniet krachtens de Verdragen van Wenen) vaak het slachtoffer zijn. Het gaat vaak om buitenlandse werknemers die onderdaan zijn van de ambassades en diplomatieke zendingen die hen tewerkstellen en die hun sociaalrechtelijke en arbeidsrechtelijke rechten weigeren toe te passen.

De problemen om het recht en rechterlijke beslissingen te doen toepassen door bepaalde diplomatieke zendingen zijn niet uniek voor België. Andere Europese landen kampen met dezelfde moeilijkheden. Door een Europese aanpak te hanteren, zouden de lidstaten meer druk kunnen uitoefenen op een land wier diplomatieke zendingen hun verplichtingen ten aanzien van hun werknemers niet nakomen. Ook kan zo worden voorkomen dat de lidstaten geïsoleerd raken bij diplomatieke spanningen op bilateraal niveau.

De Raden zijn van oordeel dat België in het kader van het toekomstige Belgische voorzitterschap van de Raad van de EU in het eerste semester van 2024 een initiatief zou moeten nemen om deze kwestie op Europees niveau aan te kaarten.

Sociale economie

De Raden wijzen erop dat België zal zorgen voor de follow-up en uitvoering van het actieplan voor de sociale economie (2021) en meer in het bijzonder van het voorstel voor een aanbeveling van de Raad over de ontwikkeling van de randvoorwaarden voor de sociale economie (gepland voor 2023).

Zij onderschrijven de prioriteit die het voorzitterschap toekent aan dit thema en willen betrokken worden bij de ministeriële conferentie die hierover zal worden georganiseerd.

**Note: Priorities of the Belgian presidency
in the EPSCO configuration of the
Council of the EU in the first semester of
2024**

Note: Priorities of the Belgian presidency in the EPSCO configuration of the Council of the EU in the first semester of 2024

19/01/2022

Preliminary list of priorities in the EPSCO - Employment, Social Affairs, Gender Equality and Non-Discrimination remit. For use in communication within Belgium and with external partners. Before finalisation, the themes and planned activities still need to be further coordinated both at Belgian and European level, i.a. with the Trio partners (ES and HU).

Belgium attaches great importance to an ambitious social policy agenda for the EU, adapted to the challenges ahead and embedded in a balanced and effective overall economic governance architecture.

The aim of the Belgian presidency in the field of employment, social affairs and gender equality and non-discrimination is to ensure a socially fair green and digital 'twin' transition through the framework of the European Pillar of Social Rights.

Given the specific context when it will take place (across two legislatures' terms), the Belgian Presidency aims to act along three directions:

1. An ambitious and future-proof social agenda

In the first half of the Belgian presidency in 2024, one of the highest priorities is to finalize the ongoing legislative and non-legislative files. This may include the Platform Work Directive, Pay Transparency Directive, the revision of the EU social security coordination legislation, Equal Treatment Directive and Directives on Binding Standards for Equality Bodies. Moreover, as the Commission program 2023 contains new legislative and non-legislative proposals, the Belgian Presidency might be responsible for reaching agreements in some of those recent files. These could include:

- An initiative for the digitalisation of social security systems and social safety nets in support of labour mobility, in connection with the ongoing work on ESSPASS (European Social Security Pass)
- An initiative to ensure the mutual recognition of disability status across all Member States through the European disability card (legislative, incl. impact assessment, Q4 2023)
- A comprehensive approach to mental health (non-legislative, Q2 2023)
- Council Recommendation on developing social economy framework conditions (non-legislative, Q2 2023)
- Reinforced quality framework for traineeships (non-legislative and/or legislative, Q2 2023)

In addition, the Belgian presidency will continue the work on the skills agenda and invest further in the acquisition, preservation and development of skills and lifelong learning to facilitate the green and digital transition and to adapt to changing labour market needs. During our presidency, Belgium will host the OECD Skills Summit.

The Belgian presidency will seize the opportunity to address the items of the European Strategic Framework for Health and Safety at Work for the period 2021-2027 and will focus on stress, burnout and other mental health issues related to work for both employed and self-employed persons by organising a conference focusing on primary, secondary and tertiary prevention, work incapacity and return-to-work aspects. In addition, the Belgian presidency will be closely involved in the initiative of the Roadmap on carcinogens (RoC 2.0), the closing event of which will take place in the first half of 2024 and the negotiations on the Commission's proposal on limit values for cobalt in the Carcinogenic and Mutagenic Substances Directive.

In 2024, the foreseen evaluation of the European Labour Authority (ELA) will also be a priority for the Belgian presidency. The aim of the initiative is to promote the activities and achievements of the European Labour Authority since its inception, and evaluate the performance of ELA's activities and further contribute to fair and efficient labour mobility in the EU. An ad hoc event on ELA will be organised during the presidency.

2. A modern socio-economic governance equipped to tackle new challenges

For a successful Economic and Monetary Union, labour markets and welfare systems need to function well and in a fair manner in all Member States. Strengthening the socio-economic governance of the EU is therefore a priority of the Belgian presidency.

Accordingly, the Belgian presidency will ensure a proper follow-up on the Commission's review of economic governance and its consequences for the European semester. The Belgian presidency will continue to support and give visibility to the Social Imbalance Procedure (SIP). Together with the Spanish presidency, the Belgian presidency will work with ECOFIN council to further reinforce socio-economic governance with the definitive inclusion of the SIP in the European Semester.

Furthermore, since the Unemployment Risks in an Emergency (SURE) instrument, widely praised as an explicit sign of European solidarity and efficient instrument to protect employment during the pandemic and more recently the energy crisis, is only a temporary mechanism, the Belgian presidency will contribute to the reassessment of the future of this instrument.

Belgium wants to make social dialogue a priority during its presidency in 2024 and will put this theme forward as input for the new Commission. During the Belgian presidency, the Tripartite Social Summit will take place in March. In the beginning of 2023, the Commission will launch a proposal for a recommendation on social dialogue. The Spanish presidency is planning events around this theme and the Belgian presidency will be involved in its follow-up. Belgium looks forward to the result of the European social partners' negotiations on telework and the right to disconnect and will take this into account.

Moreover, Belgium supports the continuous improvement of relevant, reliable and robust statistics in the field of employment, social affairs, gender equality and non-discrimination. To this end, the Belgian presidency will prepare recommendations on how to improve social indicators and the EU statistical capacity to monitor social performance.

3. A more inclusive, gender equal and fair society

By defining the set of social rights that define the European social model, the European Pillar of Social Rights offers a compass for the Commission to act with the Member States to identify legal loopholes in the social acquis—missing or inadequate social protection, due to a lack of standards or a deficit in their implementation and/or enforcement—and justify further EU action to plug them.

A key priority for the Belgian presidency is to focus on the agenda for next European Commission (2024-2029) culminating in a high-level conference on the European Pillar of Social Rights. The objective is to consolidate the role of the Pillar and to identify the new legislative and non-legislative initiatives needed for the green and digital transition that Europe needs to make in the coming years with particular attention for new forms of work.

In the framework of the EPSR, we will further develop a series of initiatives aimed at implementing some of its key principles.

Belgium will closely monitor the result of the Commission exercise and will launch by 2023 a working group of experts that will elaborate a study that - building on the report by the Commission - will produce recommendations on further initiatives to be taken to further strengthen access to social protection for all.

Belgium will ensure the follow-up and implementation of the social economy action plan (2021) and more particularly the commission's proposal for council recommendation on developing social economy framework conditions (foreseen in 2023). A special focus will be given to this topic by organising a conference.

Belgium will support the work to finalise and promote the next Pension Adequacy Report prepared by the Social Protection Committee and the Commission. The Ageing Report will be prepared within the ECOFIN filière which will focus on the financial sustainability of pensions.

Within this context, the Belgian presidency will have particular attention for the gender gap in pensions, in line with the final report of the High-Level Expert Group on Pensions (2019), the Strategy for Gender Equality (2020-2025), and the Commission's Green Paper on Ageing (2021). A high level workshop will focus on an overview of the implementation of those European strategies. The Belgian presidency will pay attention to the evolution of the gender gap in the labour market which is the primary cause of the gender pension gap. In that sense, Belgium will take into account national labour market reforms already adopted.

This overview will focus on 2 aspects :

- 1) statistics - what tools are available to monitor the phenomenon and how can the instruments be developed to enable full implementation of the strategy?
- 2) legislative - what is the current state of implementation of this strategy in European legislation and how can the strategy be fully implemented?

It will go through the reviewing of the existing European indicators and by proposing new ones concerning this issue. Currently, the Belgian statistical platform for pension (PensionStat) is developing a national tool with a particular attention for the Gender dimension that could be adapted and promoted at the European union level.

Belgium will pay attention to the implementation and the follow-up of key EU initiative, in particular the Council's recommendation on Minimum income (launched by the Commission in September 2022 and which should be adopted at the latest by mid-2023) and the work of the European Platform on Homelessness. A theme that could also be highlighted is the issue of digital inclusion, to ensure that everybody can contribute to and benefit from the digital world.

Belgium commits to set gender equality as a priority issue of the EU's political agenda by encouraging a high-level political debate and strengthening the status of gender equality policy including through gender mainstreaming in the Council and ensuring the follow-up and implementation of EU Strategy for Gender Equality. A particular stress will be put on the promotion of economic independence and empowerment of women and on the fight against gender-based violence. In the framework of monitoring EU commitment to the Beijing Platform for Action (BPfA), Belgium trusted the European Institute for Gender Equality with delivering a EU-large study of barriers and drivers to achieving gender equality in financial independence, which will constitute a basis for Council conclusions planned for June 2024.

The Belgian presidency will also take an active part in session of the Commission on the Status of Women 2024 with a side-event on strengthening institutions and financing with a gender perspective.

The Belgian presidency will put on its agenda the strengthening of the commitment at European level to reduce the gender gap in pensions, including through a review of the existing European indicators and by proposing new ones monitoring this issue.

Belgium will support the European Commission to deliver on the set of Equality strategies: the first EU Strategy 2020-2025 for LGBTIQ Equality, the 2020-2025 Action Plan against Racism, the Roma Strategic Framework 2020-2030, the Strategy on combatting antisemitism and fostering Jewish life 2021-2030, and the Strategy on the Rights of Persons with Disabilities 2021-2030. To take stock of and provide meaningful input to the next LGBTI Strategy, the Belgian Presidency will organize a High Level event on the IDAHOBIT day.

Particular importance will be given to ensure an active involvement of civil society in all these activities.

Moreover, Belgium will support the implementation of the initiatives underway in 2024 as part of the European Strategy for the rights of people with disabilities (2021 – 2030). With the planned progress report on the strategy, it is also possible to set the agenda for the next Commission. According to the current timing of the initiatives foreseen in the strategy, the following initiatives could be on the agenda in early 2024:

- A progress report on the European Disability Strategy;
- The development of a quality framework for social services for people with disabilities;
- Monitoring the employment targets for people with disabilities;
- The European Disability Card;

With the planned progress report on the strategy, it is also possible to set the agenda for the next Commission.

To promote the inclusiveness for persons with disabilities of the initiatives of the presidency, we leverage the expertise of the European Disability Forum. Guidelines on "accessible meetings for all" are made available to the administrations concerned.

Belgium attaches great importance to an ambitious social policy agenda for the EU. The Belgian Presidency aims to act along three main policy lines while considering the end of the two legislatures.

1. An ambitious and future-proof social agenda

Belgium aims to finalize the ongoing work on legislative and non-legislative files, including the Platform Work Directive, the revision of the EU social security coordination regulations, the European Disability Card, the Equal Treatment Directive, and the Directives on Equality Bodies.

The Belgian presidency is fully committed to support the implementation of new legislative and non-legislative proposals launched in 2023, including digitalisation of social security, a comprehensive approach to mental health, the Council Recommendation on developing social economy framework conditions and a reinforced quality framework for traineeships. It will continue to be closely involved in the roadmap initiative on carcinogens and the negotiations on the proposals regarding the fifth and the sixth revision of the Carcinogenic and Mutagenic Substances Directive, with a view to update limit values for several substances.

Within the European Strategic Framework for Health and Safety at Work for the period 2021-2027 Belgium will focus on stress, burnout and other mental health issues related to work both for employed and self-employed persons. The Belgian presidency will contribute to the evaluation and promotion of the European Labour Authority (ELA). Belgium's objective is to promote ELA's activities and achievements, as well as to contribute to European Commission's evaluation scheduled for August 2024.

In addition, during the European Year of Skills, the Belgian presidency will continue the work on the skills agenda and to invest in skills and lifelong learning including through hosting the OECD Skills Summit.

2. A modern socio-economic governance equipped to tackle new challenges

For a successful Economic and Monetary Union, labour markets and welfare systems need to function well and fairly in all Member States. The Belgian presidency will ensure adequate follow-up on the Commission's review of economic governance and its consequences for the European semester and will continue to support and give visibility to the Social Imbalance Procedure (SIP).

The Belgian presidency will contribute to the reassessment of the future of the temporary Support instrument to mitigate Unemployment Risks in an Emergency (SURE).

Belgium will pay particular attention to the social dialogue by ensuring proper follow-up of the Spanish presidency's initiatives and will take into account the outcome of the European social partners' negotiations on telework and the right to disconnect.

Belgium will support the continuous improvement towards more relevant, reliable and robust statistics in the field of employment, social affairs and gender equality and non-discrimination.

3. A more inclusive, gender equal and fair society

A key priority for the Belgian Presidency is to focus on the agenda for the next European Commission (2024-2029). The aim is to consolidate the role of the Social Pillar to identify the new legislative and non-legislative initiatives and support new ambitious strategies regarding gender equality and non-discrimination.

Concerning the Recommendation on access to social protection, Belgium will propose further initiatives to extend the scope, improve monitoring and better define adequacy measurement and transparency requirements. Particular attention will be paid to the implementation of the Council's recommendation on Minimum income and the work of the European Platform on Homelessness.

Particular stress will be placed on the institutional set up of gender equality policy, on the fight against gender-based violence, on the promotion of women's economic independence and empowerment, as well as on gender mainstreaming including the gender gap in pensions. The Belgian presidency will focus on the rights of persons with disabilities, with actions within the framework of the European Strategy for the rights of persons with disabilities 2021-2030, as well as the rights of LGBTIQ+ persons implemented by the LGBTIQ Equality Strategy 2020-2025. Special attention will be also given to digital inclusion and to the social economy.

PROVISIONAL PLANNING EVENTS EPSCO – BE PDCY 2024

Informal EPSCO Council	11-12/01
Conference on Minimum Income	18-19/01 (or 16-17/01)
High level group on gender mainstreaming	22-23/01
Conference on the European Labour Authority	25/01
Conference on Stress and Burn-out at Work	30-31/01
High-level Event on Gender & Pension	08/02
Ministerial conference on Social Economy – <i>Région wallonne</i>	12-13/02
Employment Committee on invitation of the Presidency	12-13/02
Informal meeting of the Social Protection Committee	15-16/02
OECD Skills Summit - <i>Communauté française & Vlaanderen</i>	21-22/2
Informal Meeting of Ministers in charge of Gender Equality	26-27/02
EPSCO Council	07/03
DG VET Meeting - <i>Vlaanderen</i>	18-19/03
Tripartite Social Summit	20/03
Conference on Digital Inclusion	21-22/03 (or 19-20/03)
High-level Conference on Disability	25-26/03
High-level Conference on the Social Pillar	15-16/04
Conférence d'experts sur l'orientation tout au long de la vie – <i>Région wallonne</i>	16/04
Conference on Skills (EDUC) – <i>Communauté française & Vlaanderen</i>	17-18/04
Meeting of the European Platform on Homelessness	21-22/04 (or 19-20/04)
Europese Conferentie Sociaal Werk (expertmeeting) - <i>Vlaanderen</i>	25-26/04
High-level event on LGBTIQ policy	17/05
MISSOC Meeting (Mutual Information System on Social Protection) – <i>online</i>	30-31/05
EPSCO Council (+ Jumbo w/ ECOFIN?)	10/06 (11/06)
Closing event "Roadmap on carcinogens"	12-13/06
Social Attaché Day	25-26/06

Meeting Directors General Industrial Relations	Autumn 2023 (<i>tbc</i>)
Side-event CSW (UN Commission on the Status of Women)	March (<i>tbc</i>)
SEG Meeting (Seveso Expert Group)	March/April (<i>tbc</i>)
SLIC Meeting (Senior Labour Inspectors Committee)	May (<i>tbc</i>)
PES-Network Meeting – <i>Région wallonne</i>	June (<i>tbc</i>)